

Tartalom

Bevezető	2
Összefoglalás	3
Általános jellemzők	4
A NUTS rendszerről röviden.....	4
Nyugat-Dunántúl és a vele szomszédos külföldi régiók területi jellemzői.....	4
Földrajz, éghajlat.....	5
Közlekedés	6
Demográfiai jellemzők	9
A népesség száma, összetétele.....	9
Családi állapot	13
Iskolázottság.....	14
Gazdasági aktivitás	15
Gazdaság, gazdaságszerkezet	18
Mezőgazdaság.....	20
Turizmus.....	23
Táblázatok	26
Megjegyzések, jelmagyarázat	
További információk, adatok (linkek)	
Elérhetőségek	

Bevezető

Az Európai Unió regionális politikájának célja a közösség területi különbségeinek mérséklése. A különböző területi egységek összehasonlítását teszi lehetővé az ún. NUTS rendszer (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques), melynek regionális (NUTS 2) szintjén 270 térséget különböztetünk meg. Magyarország hét tervezési-statisztikai régiója közül Nyugat-Dunántúl helyzete sajátos, mivel négy országgal, így négy régióval is határos. Horvátország 2013. július 1-jei csatlakozásával mindegyik térség az Európai Unió területén helyezkedik el.

Kiadványunkban Magyarország legnyugatibb térségét az Ausztria keleti részén található Burgenland, a Horvátország északi területét felölelő Kontinentalna Hrvatska, a fővárost leszámítva Szlovákia keleti harmadát elfoglaló Západné Slovensko, valamint a Szlovénia észak-keleti felén található Vzhodna Slovenija régiókkal hasonlítottuk össze az összevetésre alkalmas hozzáférhető adatok alapján. Elemzésünket az Eurostat regionális adatbázisa, illetve az érintett országok statisztikai hivatalainak 2011. évi népszámlálási adatai alapján készítettük el.

1. ábra

Nyugat-Dunántúl és a szomszédos régiók

Összefoglalás

- A Nyugat-Dunántúllal határos külföldi régiók Európa közepén helyezkednek el és földrajzilag rendkívül változatos területet ölelnek fel.
- A térségek közlekedési viszonyait befolyásolja a gazdasági kapcsolatok alakulása, a domborzati adottságok, az egyes régiók településszerkezete, valamint a fővárosok közelsége. Földrajzi elhelyezkedésük révén fontos transzeurópai közlekedési utak vezetnek területükön.
- A vizsgált öt régió közül egyedül az ausztriai Burgenland területe és népessége kisebb a nyugat-dunántúlinál, a települések száma azonban itt a második legnagyobb.
- A természetes népmozgalmi folyamatok országhatároktól függetlenül hasonló változásokat mutatnak, a halálozások száma jellemzően mindenütt felülmúlja az élveszületéseket, így a népesség számának alakulását a vándorlások határozzák meg. 2002 és 2012 között az öt régió közül háromban, Nyugat-Dunántúl mellett Kontinentálna Hrvatskában és Západné Slovenskóban csökkent a népesség nagysága.
- A népességet mindenütt öregedő korszerkezet jellemzi. A korfák alapján Západné Slovensko korstruktúrája hasonlít a legnagyobb mértékben a nyugat-dunántúlihoz.
- A családi állapot tekintetében hasonló folyamatok láthatóak, a házasságban élők hányada mindenütt csökken, ennek ellenére még mindig ők képviselik a népesség többségét.
- Az iskolázottság korcsoport alapján mindenütt a fiatalabbak felé haladva növekszik, a nemek közötti különbség az alapfokú és a középfokú végzettségeket illetően a férfiak, a felsőfokúakat tekintve jellemzően a nők kedvezőbb helyzetét mutatja.
- A vizsgált térségek közül egyedül Burgenland munkaerőpiaci helyzete kedvezőbb a nyugat-dunántúlinál. A horvát, a szlovák és a szlovén régiókhoz viszonyítva a népesség magasabb hányada foglalkoztatott, s életkortól függetlenül alacsonyabb a munkanélküliek aránya.
- Nyugat-Dunántúl gazdaságilag fejlettebb ugyan a magyarországi átlagnál, az öt régió összehasonlításában helyzete már kedvezőtlenebbnek tekinthető. Teljesítménye az Európai Unió átlagához közeledett, e tekintetben azonban nemcsak Burgenland, hanem az északról határoló Západné Slovensko és a déli szomszédját képező Vzhodna Slovenija is jobb mutatóval rendelkezik.
- A bruttó hozzáadott érték összetétele alapján a vizsgált régiók közül Nyugat-Dunántúl a legiparosítottabb térség, ezzel szemben Burgenlandban és a Horvátország északi területeit felölelő Kontinentálna Hrvatskában a szolgáltatások súlya a meghatározó.
- A régiók mezőgazdasági adottságai jelentősen különböznek, így nagy az eltérés a birtokviszonyokban, illetve a gazdaságok jövedelemtermelő képességében is.
- Annak ellenére, hogy ezer lakosra vetítve kisebb a férőhelyszám a burgenlandinál, az öt térség közül a nyugat-dunántúli szálláshelyek realizálják a legtöbb vendégéjszakát. A turizmusban Vzhodna Slovenijához hasonlóan a külföldi és a belföldi forgalom közel azonos súlyt képvisel.

Általános jellemzők

A NUTS rendszerről röviden

Az Európai Unió országainak egységes területi felosztását az 1970-es évek elején létrehozott statisztikai egységek osztályozási rendszere, az ún. NUTS rendszer határozza meg, amelyet az Európai Unió statisztikai hivatala, az Eurostat és az Európai Bizottság főigazgatóságainak együttműködésével alakítottak ki. A besorolás alapja az adott területi egység lakónépessége.

1. tábla

A NUTS szintek népességi küszöbértékei

Területi szint	A lakónépesség	
	alsó	felső
	határértékei, fő	
NUTS 1	3 millió	7 millió
NUTS 2	800 000	3 millió
NUTS 3	150 000	800 000

A jelenlegi NUTS felosztás 2012. január 1-től hatályos és 2014. december 31-ig érvényes, az Európai Unió tagországait 97 NUTS 1, 270 NUTS 2 és 1294 NUTS 3 területi egységre tagolja. Magyarország 7 tervezési-statisztikai régiója felel meg a NUTS 2 szintnek. Közülük a Nyugat-Dunántúl az egyetlen olyan régió mely négy Európai Unió tagországgal, Ausztriával, Horvátországgal, Szlovéniával és Szlovákiával határos.

Nyugat-Dunántúl és a vele szomszédos külföldi régiók területi jellemzői

Magyarország és a szomszédos országok NUTS 2 térségei Ausztria kivételével nem középszintű közigazgatási egységek. Burgenland az egyetlen, amelynek tartományi hivatala nemcsak területfejlesztési feladatokat lát el, hanem igazgatási funkciókkal is rendelkezik. Horvátországban és Szlovéniában egyformán két NUTS 2 régiót határoltak el, Szlovákiában négyet, Magyarországon hetet, Ausztriában pedig kilencet. Nyugat-Dunántúl és Západné Slovensko egyaránt három önálló közigazgatási egységből – Magyarországon megyék, Szlovákiában pedig kerületek – tevődik össze. Kontinentálna Hrvatskát 13 megye alkotja, Vzhodna Slovenija pedig 8 statisztikai egységből áll.

A vizsgált régiók közül a legnagyobb kiterjedésű Kontinentálna Hrvatska, területe közel háromszor akkora, mint a Nyugat-Dunántúl. A magyar régió nagysága Vzhodna Slovenijához hasonló, nála valamivel nagyobb Západné Slovensko. Burgenland nemcsak ausztriai viszonylatban, de a vizsgált régiók között is a legkisebb méretű. Kiterjedése a Nyugat-Dunántúl területének alig több mint egyharmadát tette ki. Vzhodna Slovenija Szlovénia hattizedét foglalta el, de Kontinentálna Hrvatska is Horvátország több mint felét fedte le.

2. tábla

Terület, települések, 2012

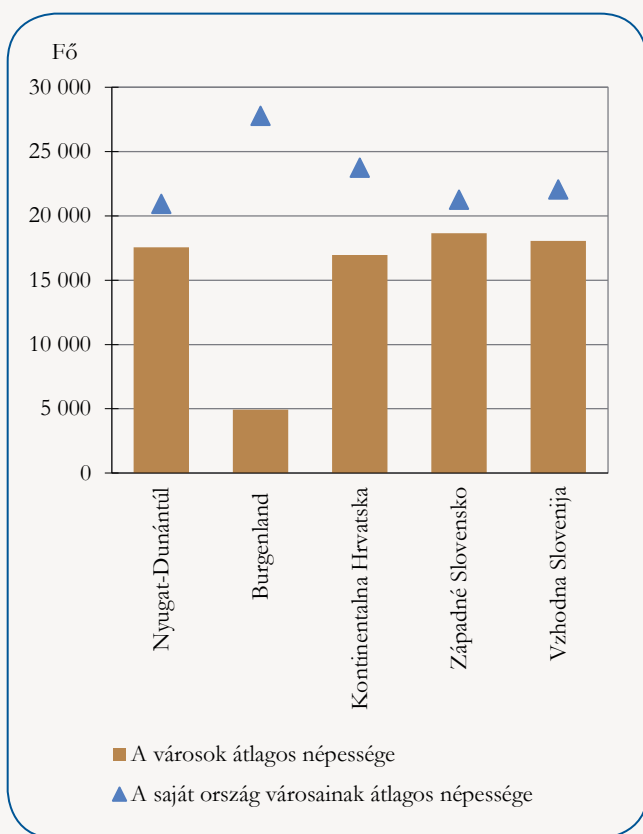
Régió	Terület, km ²	Részesedés a saját ország területéből, %	Települések száma	100 km ² -re jutó település
Nyugat-Dunántúl	11 328	12,2	657	5,8
Burgenland	3 962	4,7	171	4,3
Kontinentálna Hrvatska	31 889	56,3	269	0,8
Západné Slovensko	14 992	30,6	881	5,9
Vzhodna Slovenija	12 212	60,2	147	1,2

A vizsgált térségben a településhálózat változatos. Západné Slovenskóban található a legtöbb közigazgatásilag is önálló település. A helységek száma háromtizedével volt több, mint az ugyancsak sűrű településhálózatú Nyugat-Dunántúlon. A legkevesebb helység Vzhodna Slovenijában van. A térségben a Nyugat-Dunántúlon és Západné Slovenskóban a legsűrűbb a hálózat, a délszláv régiókban ezzel szemben a települések lazán helyezkednek el, egységnyi területen ötödannyi található, mint a magyar vagy a szlovák régióban. A vizsgált térségek közül Kontinentálna Hrvatskában és Vzhodna Slovenijában van a legtöbb város, minden negyedik település rendelkezett városi címmel. Nyugat-Dunántúlon és Západné Slovenskóban a helységek 5,0%-a, Burgenlandban pedig 7,6%-a volt városi rangú. Nyugat-Dunántúlon a városok egyharmadának lélekszáma meghaladta

a tízezret, Burgenlandban azonban egyedül a tartomány székhelye, Kismarton (Eisenstadt) volt ennél népesebb. Západné Slovensko, Kontinentalna Hrvatska és Vzhodna Slovenija minden második városában tízezernél többen éltek.

1. ábra

A városok átlagos népessége, 2012

A városok átlagos népessége a régiókban elmarad a saját országuk átlagától. Legjobban a burgenlandi tért el az ausztriaiától, a legkisebb különbség pedig Západné Slovenskóban mutatkozott. A vizsgált régiókban a városok átlagos népessége 17–18 ezer fő között alakult Burgenland kivételével, ahol 2–3 ezer lakosú kisvárosok a jellemzőek.

Földrajz, éghajlat

A Nyugat-Dunántúllal határos régiók Közép-Európa szívében helyezkednek el. Nyugat-Dunántúlt északról a Duna választja el Západné Slovenskotól. A szlovák régió felszínét a Duna-menti alföld, az Erdőhát alföld, a két alföld közé beékelődő Kis-Kárpátok és Fehér-Kárpátok, a Strázsói-, a Tribecs- és a Madaras-hegységek teszik változatossá. A terület legmagasabb pontja a Madarasi hegységben található Vtáčnik

(Madaras) tető (1346 m). Éghajlata változatos, északi felén hegyvidéki, csapadékosabb és hűvösebb a klíma, a déli, alföldi részein szárazabb és melegebb az időjárás. Nyugat-Dunántúlt Burgenlandtól 356 km hosszú határ választja el, ami Magyarország és Ausztria közös államhatára is. Burgenland felszíne ugyancsak változatos, északi része alföldi jellegű, középső és déli részét pedig dombvidékek tartják. Középső keleti részén emelkedik ki a tájból a az Alpok legkeletibb nyúlványa, a Kőszegi-hegység, amelynek legmagasabb pontja 884 méterrel magasodik a tengerszint fölé közvetlenül az osztrák-magyar határon. Időjárásában a kontinentális és a pannon éghajlati hatások keverednek. Vzhodna Sloveniját a nyugat-dunántúli megyék közül Vas és Zala érinti együttesen 102 km hosszan, amely ugyancsak a két állam közös határa. A szlovén régiót keletről nyugatra haladva síkságok, völgyek és a déli Alpok hegyvonulatai borítják ezáltal felszíne rendkívül heterogén. Három nagy földrajzi egység található itt, az Alpok, a Dinári-hegység és a Kárpát-medence. Itt található a régió és egyben a vizsgált térség legmagasabb pontja az Ojstrica (2350 m).

Nyugat-Dunántúl délen Kontinentalna Hrvatska egy részével határos. A legdélebbi régióban a Dinári hegység vonulata alakítja a tájat, de a folyók felszínformáló hatása is jelentős. A Száva-Dráva vidékén dombok és síkságok váltakoznak. A régió legmagasabb pontja a szlovén határon átívelő Žumberaki-hegységben található Sveta Gera (Szent Gertrúd) hegycsúcs, 1181 méterrel magasodik a tengerszint fölé. Időjárását a mérsékelt kontinentális éghajlat határozza meg, a hegyvidéki területeken azonban a nyarak hűvösek, a telek hidegek és hóban gazdagok. A változatos geológia adottság miatt a térségben egyaránt jelen van a kontinentális és hegyvidéki klíma.

A vizsgált térségben nagy vízhozamú, több országon áthaladó folyók haladnak keresztül. Közülük a hajózható Duna a legfontosabb, mely érinti Západné Slovensko, a Nyugat-Dunántúl és Kontinentalna Hrvatska területét, de a burgenlandi folyók, patakok többsége is ebbe torkollik. A Dunán kialakított létesítmények közül megemlítendő a Dunakilitinél és a szlovákiai Körtvélyesnél kialakított mesterséges tározó. Vzhodna Slovenija és Kontinentalna Hrvatska vízrajzát a Mura, a Dráva és a Száva határozza meg, amelyek részben határfolyók a Nyugat-

Dunántúllal. Utóbbi kettő a horvát régióban 1017 km hosszan hajózható. A térség legnagyobb, 320 km² felületű állóvize a Fertő-tó, Európa legnyugatabbra fekvő sztyepptava, amelyen Burgenland és Nyugat-Dunántúl kétharmad–egyharmad arányban osztozik. A tó turisztikai szerepe különösen nyáron jelentős. Közép-Európa legnagyobb tava, a kiemelkedő idegenforgalmi vonzerővel rendelkező Balaton a Keszthelyi-öböl révén nyúlik be a Nyugat-Dunántúl területére.

Közlekedés

Nyugat-Dunántúlon és a vele határos külföldi régiókban 2011-ben együttesen 91 ezer kilométer közút vezetett keresztül. A pálya hossza régióként különbözött, és kevésbé mutatott összefüggést a területi egységek kiterjedésével. A hálózat kiépítettségét sokkal inkább meghatározza a történelmileg kialakult gazdasági és kereskedelmi útvonalak elhelyezkedése, a domborzati és vízrajzi adottságok, a településszerkezet és a települések közötti kapcsolatok szükségessége. A magyarországi régió a második legkisebb nagyságú, ennek ellenére a közúti infrastruktúra itt volt a leghosszabb. A vizsgált térség együttes közútjainak 29%-a (26 ezer km) haladt itt át. Különösen Nyugat-Dunántúl középső és a déli megyéjében sűrű a közúti infrastruktúra az aprófalvas településszerkezet, az egymás mellett szorosan elhelyezkedő települések közötti összeköttetés biztosítása miatt. Az ittenit megközelítő hosszúságú pályaszakasz a területi kiterjedésében hasonló Vzhodna Slovenija régióban épült ki.

Burgenlandban és a Nyugat-Dunántúlon a közúthálózat hosszának a saját országuk hálózatából való aránya megegyezett a területi részesedéssel, a többi helyütt pedig magasabb volt annál. Ebből a szempontból a fővárosokhoz közeli szlovák és szlovén, illetve a Zágrábot magába foglaló horvát régióban mutatott legkedvezőbb képet a hálózat kiépítettsége.

A közúthálózat sűrűsége területi egységenként markánsan különbözött, de Burgenland kivételével mindenütt magasabb volt, mint a saját országukban. Az aprófalvas településszerkezetű Nyugat-Dunántúlt hálózta be leggazdagabban a közutak, ahol egységnyi területen átlagosan négyszer hosszabb pályaszakasz haladt át, mint a szabdalt felszínű Kontinentalna Hrvatskában. A magyar régióhoz viszonyítva ugyancsak ritkább hálózattal rendelkezett Západné Slovensko. Vzhodna Slovenijában ugyanakkor a közutak sűrűsége alig maradt el a nyugat-dunántúlitól, Burgenlandban viszont annak már csak hattizedét érte el, ennek ellenére magasabb volt, mint az öt régió együttes átlaga (1221 km/ezzer km²).

Nyugat-Dunántúlon és a szomszédos határon túli régiók területén fontos transzeurópai közlekedési folyosók haladnak keresztül. A jelentős áru- és személyforgalmat lebonyolító gyorsforgalmi utak összeköttetést biztosítanak a kontinens nyugati és keleti, északi és déli térségei között, ezáltal hatást gyakorolnak a térségek gazdasági fejlettségére és versenyképességére. A legfontosabb európai közutak közül kiemelendő az E65-ös út, amely észak-déli irányban halad keresztül a szlovák, a magyar és a horvát régió. A vele majdnem párhuzamos E59-es közút nyugatabbra érinti Burgenlandot, hosszabb szakaszai Vzhodna Slovenija és Kontinentalna Hrvatska régióban épültek ki. Az E60-as Bécs Budapest közötti autópálya Burgenland és a Nyugat-Dunántúl északi részét szeli át kelet nyugati irányban. Ebbe torkollik bele a szlovák régióban északkeleti irányban áthaladó E75-ös autópálya Pozsony közelében. Az E71-es a magyar régió déli részén ugyancsak kelet-nyugati vonalvezetésű autószertráda, amely Kontinentalna Hrvatska régióban délre fordul és Zágrábon át Horvátország második legnagyobb városáig, a tengerparti Splitig húzódik. A szlovén és a horvát régiót érintő utak közül a két ország fővárosa között kapcsolatot teremtő E70-es autópályát kell kiemelni.

3. tábla

A közúthálózat sűrűsége, 2011

(km)

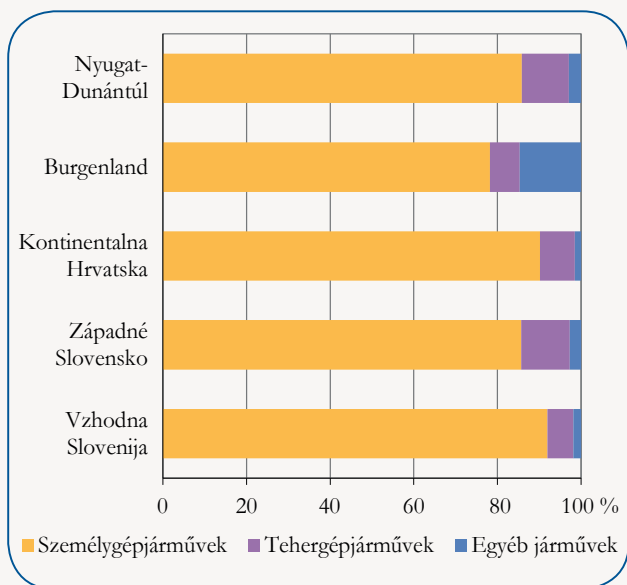
Régió	Ezer km ² -re jutó közút		Eltérés a saját ország átlagától	
	összesen	ebből: autópálya	összes közút	autópálya
Nyugat-Dunántúl	2 327	15	166	-2
Burgenland	1 467	20	-17	0
Kontinentalna Hrvatska	534	20	14	-2
Západné Slovensko	1 062	11	176	2
Vzhodna Slovenija	2 102	31	145	-2

A legnagyobb áteresztőképességű autópályák és autútak sűrűsége régióként eltérő. Elsősorban azokban a térségekben épültek ki, ahol szükségessé vált a fővárosok, illetve a nagyobb európai gazdasági és kereskedelmi központok közötti gyorsforgalmi összeköttetés megteremtése. Az autópályák tranzitfogalom levezetésében játszott kiemelkedő szerepük ellenére a közutak viszonylag kis hányadát alkotják. Kontinentálna Hrvatska régióban volt a legmagasabb az autópályák aránya a közúthálózatban (3,8%), a Nyugat-Dunántúlon pedig a legalacsonyabb (0,8%). Burgenlandban és Vzhodna Slovenijában egyformán a teljes pályaszakasz 1,4%-át képviselték a legmagasabb besorolású utak.

Az egyes területi egységek autópálya szakaszai eltérő mértékben részesedtek saját országuk hálózatából. Vzhodna Slovenija és Kontinentálna Hrvatska régióban a teljes szlovén illetve horvát autópálya-hálózat több mint a fele épült ki, de Zápádné Slovenskóban is több mint az egyharmada. Ezzel szemben a hazai régiók között harmadik legfejlettebb Nyugat-Dunántúlon a magyarországi autópályák mindössze egytizede húzódott keresztül. Burgenlandban még kevesebb, a teljes osztrák hálózat csupán 4,7%-a létesült.

2. ábra

A gépjárműállomány összetétele, 2011

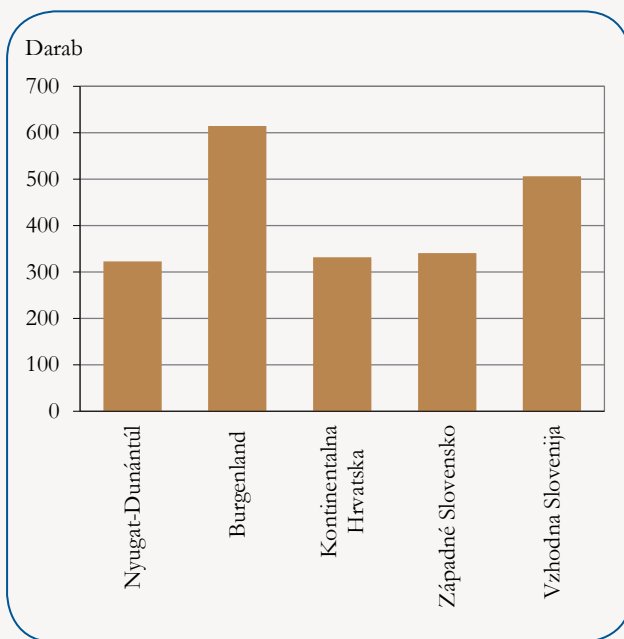
Többek között a régiók eltérő gazdasági fejlettsége miatt különböző a motorizáció szintje, és eltérő a járműállomány összetétele. Nyugat-Dunántúlon, Burgenlandban és Zápádné Slovenskóban a saját országuk gépjárműállománya nagyobb mértékben

összpontosult, mint a lakónépeség, Kontinentálna Hrvatska és Vzhodna Slovenijában ezzel szemben a lélekszámhoz képest kisebb mértékű volt a gépjárműpark koncentrációja. A délszláv régiókban az állomány kevesebb mint egytizedét alkották a termelőtevékenységre és áru fuvarozásra használt járművek, a Nyugat-Dunántúlon és Zápádné Slovenskóban viszont részesedésük elérte a 14%-ot.

Burgenlandban a járművek 22%-át alapvetően gazdasági tevékenység folytatására használták, ráadásul jóval gyakrabban találkozhattunk hasznongépjárművekkel, mint Ausztriában. Ez összefügg a mezőgazdaság magas fokú gépesítettségével és a kereskedelmi, szállítmányozási tevékenység elterjedésével. A többi régióban a hasznongépjárművek aránya nem tért el lényegesen saját országukétól.

3. ábra

Ezer lakosra jutó személygépkocsi, 2011

A kereseti lehetőségek és jövedelmi viszonyok, a foglalkoztatási és szolgáltatási központok elérhetősége térségenként különböző, ami többek között befolyásolja a személygépkocsi-ellátottságot. A legjobb életszínvonalat kínáló Burgenlandban 2011-ben 1,9-szer több személygépkocsi jutott ezer lakosra, mint a Nyugat-Dunántúlon, de Vzhodna Slovenijában is átlagosan másfélszer több autóval rendelkeztek az ott élők, mint nálunk.

A horvát és a szlovák régió személygépkocsi ellátottsága között nincs számottevő különbség, átlagosan minden harmadik lakosra jutott egy autó.

A délszláv régiókban a gépkocsisűrűség elmaradt saját országukétól, Burgenlandban viszont ezer lakosra vetítve 80-nal több autó jutott, mint Ausztriában, többek között azért, mert Bécs közelsége miatt jelentős a főváros irányába történő ingázás.

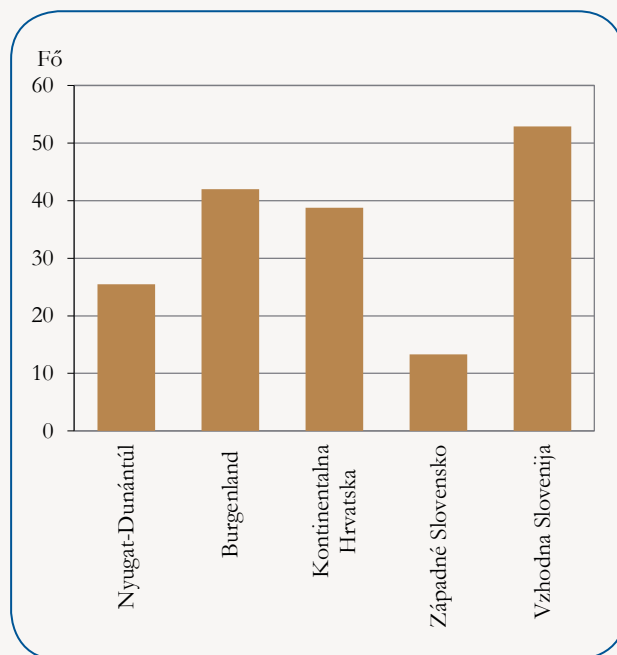
A közlekedési balesetek száma szoros összefüggést mutat a hálózat kiépítettségével és a motorizációval, de más tényezők is befolyásolják. Ezek között említhetjük meg a pálya minőségét és biztonságát, a tranzitforgalom mértékét, a gépjárművek műszaki állapotát, a vezetési morált, a közlekedési szabályok betartását és érvényre juttatását. Ezeknek a tényezőknek az egymásra gyakorolt hatása térségenként különböző, így a sérülések előfordulása sem egyforma. 2011-ben a közúti közlekedési balesetekben meghaltak, illetőleg megsérültek tízezer lakosra jutó száma Zápádné Slovenskóban volt a legmagasabb, majd a sorrendben az ugyancsak magas motorizációjú Burgenland következett. Ettől nem sokkal maradt el a mutató nagysága Kontinentálna Hrvatskában, ugyanis a Kelet-Adriára tartó turistaforgalom mellett itt halad keresztül a Nyugat-Európa és a Kelet-Balkán közötti személy- és teherforgalom jelentős része is.

A balesetek gyakorisága mellett lényeges szempont azok kimenetele. Abszolút számban mérve Burgenlandban haltak meg a legkevesebben az utakon. A legkedvezőbb helyzetű térségnek

Vzhodna Slovenija tekinthető, ahol a halálozások hányada a legkisebb volt, itt a sérülést szenvedtek 1,3%-a hunyt el baleset következtében, miközben a legjobb baleseti mutatóval rendelkező Zápádné Slovenskóban minden huszadik személyt ért halálos sérülés.

4. ábra

A közúti közlekedési balesetek áldozatai tízezer lakosra vetítve, 2011

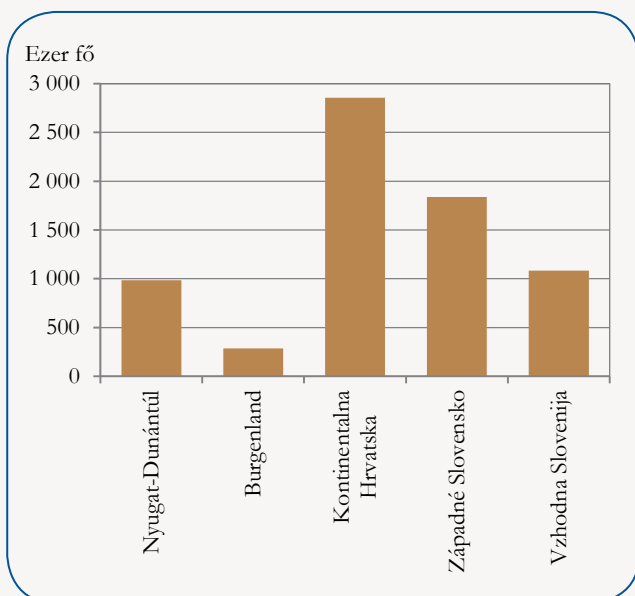
Demográfiai jellemzők

A népesség száma, összetétele

Az öt vizsgált régió népessége jelentősen különbözik. 2013. január elsején közülük a legtöbb lakost Kontinentalna Hrvatska számlált, ahol 2854 ezer fő élt, tízszer annyi, mint a legkisebb lélekszámú Burgenlandban (287 ezer fő). A horvát régió után legtöbben (1838 ezer) Západné Slovenskóban laktak. A nyugat-dunántúlihoz hasonló számú népesség Vzhodna Slovenijában élt, melynek lélekszáma megközelítette az 1,1 milliót.

5. ábra

A népesség száma, 2013. január 1.

Az egyes régiók saját országán belüli súlya – népességszám alapján – az eltérő közigazgatási beosztásból eredően igen különböző. Kontinentalna Hrvatskában él Horvátország lakosságának több mint kétharmada. Azonban a második legnépesebbnek számító Západné Slovenskóban a szlovákok alig több mint harmada lakik. Szlovénia lakosságának 53%-a Vzhodna Slovenijában található, Magyarországon viszont csak minden tizedik ember él a Nyugat-Dunántúlon. A régiók közül Burgenland bír a legkisebb súllyal saját országán belül, ahol a legutolsó népszámlálás idején Ausztria lakosságának 3,4%-a lakott.

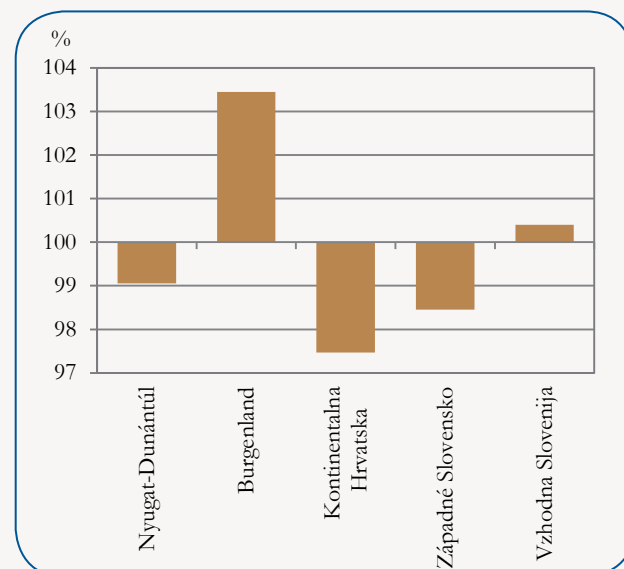
A vizsgált területek városi népességének aránya változatos képet mutat. Burgenlandban ritkábban helyezkednek el városok, s lélekszámuk is jóval

kisebb az átlagosnál, így itt csupán az osztrák tartomány lakosságának 22%-a él. Západné Slovensko 49 városában a térség népességének fele lakik. A horvát és a magyar régióban a lakosság többsége városokban él, előbbiben Zágrákkal együtt 53%-uk, utóbbiban 59%-uk.

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a legsűrűbben lakott régió Západné Slovensko, ahol egy négyzetkilométerre 123 fő jutott. Őt követi a sorban Kontinentalna Hrvatska és Vzhodna Slovenija, esetükben a mutató értéke 90 illetve 89 főt tett ki. A legritkábban lakott régió Burgenland (72 fő/km²), amely 15 fővel maradt el a nyugat-dunántúli értéktől.

6. ábra

A népesség számának változása, 2012 (2002 = 100,0)

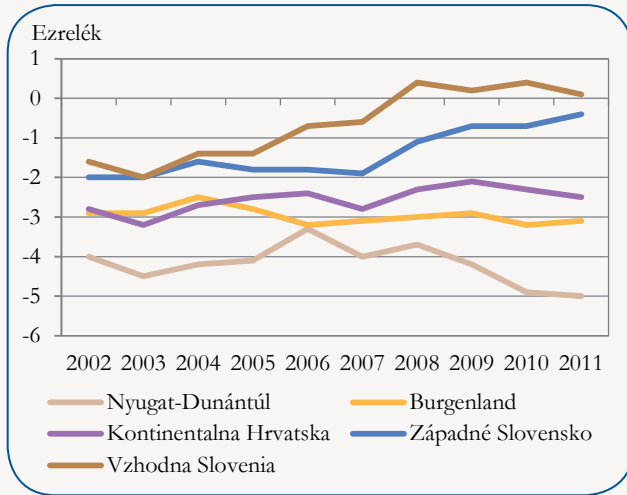

2002 és 2012 között az öt régió népességének nagysága igen eltérően alakult: Burgenlandban és Vzhodna Slovenijában nőtt, a többi térségben viszont csökkent. A szlovén régió kivételével a halálozások száma mindenhol meghaladta a születéseket. Vzhodna Slovenijában 2008 óta természetes szaporodásról beszélhetünk, és az ehhez társuló pozitív vándorlási különbözet – 2010 kivételével – a népesség gyarapodását eredményezte. Burgenland esetében a vándorlási többlet ellensúlyozta a születések és a halálozások egyenlegéből adódó népességvesztést. A régiók mindegyikében nagyobb volt a bevándorlók aránya, mint a kivándorlóké. Ez alól Kontinentalna Hrvatska kivétel, amely esetében a népességfogyás és a negatív vándorlási különbözet összeadódása nagyobb mértékű népességcsökkenést eredményezett.

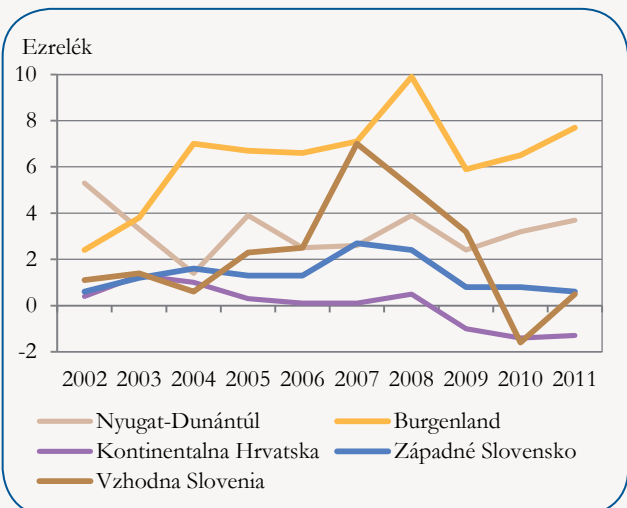
7. ábra

A lakónépesség-változás tényezőinek alakulása ezer főre vetítve

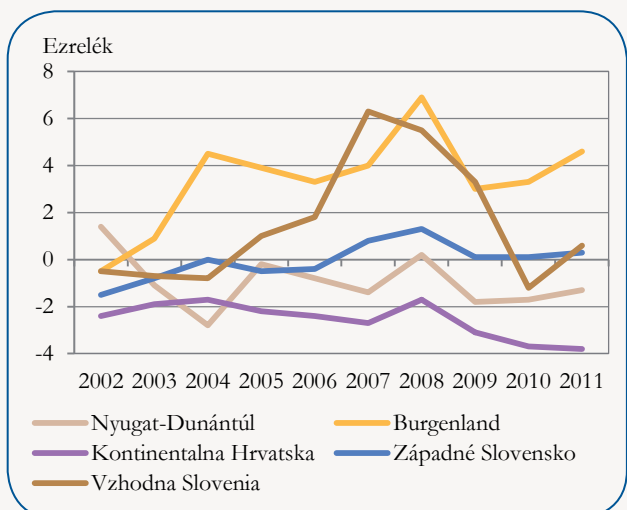
Természetes szaporodás/fogyás

Vándorlás

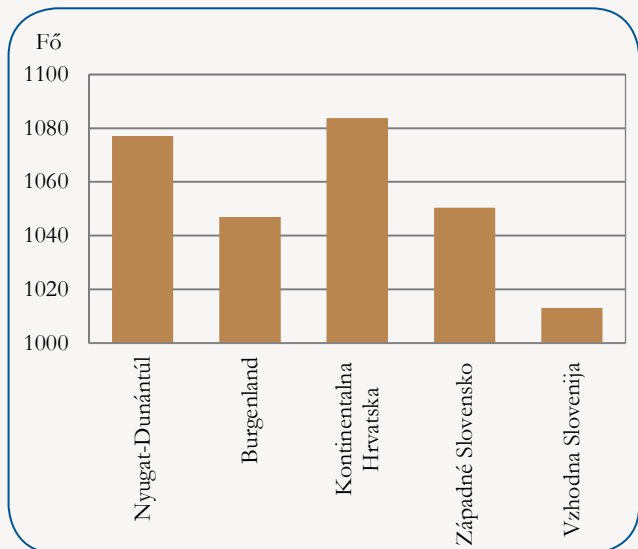
Tényleges népességváltozás

A 2011. évi népszámlálás idején a vizsgált régiók mindegyikében nőbőlet jellemezte a lakosságot. Az ezer férfira jutó nők száma az idősebb korszerkezetből eredően Kontinentalna Hrvatskában és Nyugat-Dunántúlon a legmagasabb (1084, illetve 1077), Vzhodna Slovenijában pedig a legalacsonyabb (1013).

8. ábra

Az ezer férfira jutó nők száma, 2011

A nemek arányának korévenkénti vizsgálatok kisebbek az eltérések a térségek között. A horvát régióban 42, a Nyugat-Dunántúlon 45, Západné Slovenskóban 52, Vzhodna Slovenijában viszont 61 éves korig férfitőbbslet jellemezte a népességet, az ennél idősebbeknél – egy-két évtől eltekintve – már nőbőlet alakult ki, ami az életkor előrehaladtával egyre nagyobb. Burgenlandban azonban a férfiak kedvezőbb életkilatásaiból adódóan a nők csak 66 éves kor felett alkotnak abszolút többséget, az ennél fiatalabbnál viszont igen eltérően alakult a nemek aránya.

4. tábla

A népesség átlagos életkora, 2011

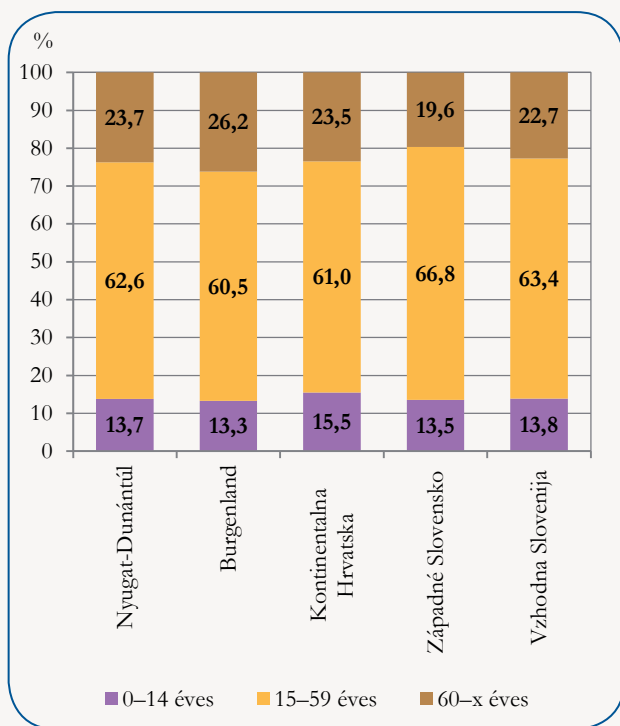
Régió	Férfi	Nő	Összesen
Nyugat-Dunántúl	40,0	44,0	42,0
Burgenland	42,5	45,3	43,9
Kontinentalna Hrvatska	39,4	43,3	41,4
Západné Slovensko	38,5	41,7	40,1
Vzhodna Slovenija	40,3	43,6	42,0

A népesség átlagéletkora jelzi a korösszetételben, a várható élettartamban megfigyelhető különbségeket. 2011-ben a népesség átlagos életkora az osztrákoknál volt a legmagasabb 43,9 évvel, amit sorban a magyar és szlovén térség követ 42,0 évvel. Az öt régió közül Západné Slovensko népessége volt a legfiatalabb (40,1 év), ami a férfiakról és a nőkről is elmondható.

A régiók népességének életkor szerinti összetétele alapvetően hasonlóan alakult. A gyermekvállalási hajlandóság mérséklődése, valamint a javuló életkörülmények hatására bekövetkező várható élettartam emelkedése miatt kisebb lett a fiatal és egyre nagyobb az idős népesség száma és aránya, ami előregedő, hosszabb távon fogyó népességre utal. Mindezeket is figyelembe véve a szomszédos régiók közül Západné Slovensko korfája hasonlít a legjobban a nyugat-dunántúlihoz.

9. ábra

A népesség korösszetételének alakulása, 2011

Az öt régió közül Burgenland népessége a legöregebb korszerkezetű, hiszen itt a legnagyobb az időskorúak aránya, s a legkisebb a fiataloké.

Západné Slovensko kiemelkedik a sorból, mivel a többi térséghez viszonyítva alacsonyabb a 60 éven felüliek aránya, viszont az aktív népesség hányada a kétharmadot is meghaladja.

A korösszetétel kedvezőtlen alakulását jelzik az eltartottsági ráták is, melyek azt mutatják, hogy a gyermek- (0–14 évesek), illetve az időskorúak (60 év felettek) társadalmi szinten mekkora eltartási terhet jelentenek az aktív korúak (15–59 évesek) számára. Burgenlandban a legmagasabb az eltartott népesség aránya (65%), ami a 60 év felettek nagyszámú jelenlétéből adódik. A mutató értéke a szlovák régióban alakult a legkedvezőbben, csupán a lakosság felét tartották el az aktív korúak (ez azonban az idős népesség átlagosnál kisebb hányadából adódott).

5. tábla

A régiók eltartottsági rátáinak alakulása, 2011

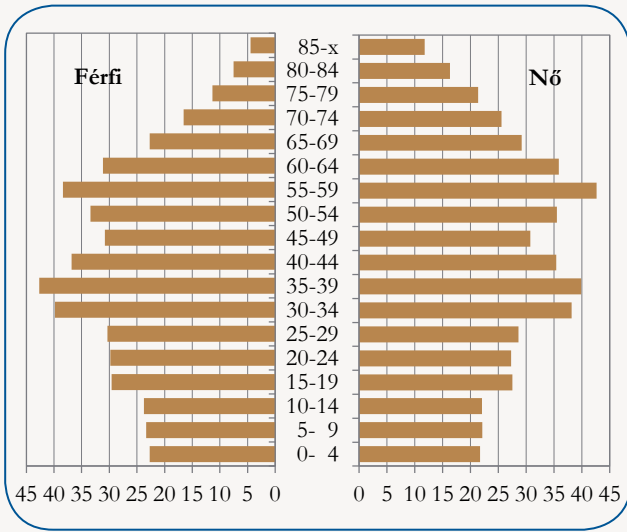
Regió	Eltartottsági ráták		Öregedési index
	gyermek népesség	idős népesség	
Nyugat-Dunántúl	22,0	37,9	172,3
Burgenland	21,9	43,2	197,3
Kontinentális Hrvatska	25,3	38,5	152,1
Západné Slovensko	20,3	29,4	145,0
Vzhodna Slovenija	21,8	35,8	164,1

Az öregedési index az idős népesség gyermek népességhez viszonyított arányát méri. Az öregedési folyamat kedvezőtlen hatását mutatja, hogy 2011-ben száz gyermekkorúra (27–53-mal) több időskorú jutott, mint tíz évvel korábban, amelynek hátterében a 15 éven aluliak arányának jelentős visszaesése áll. A mutató értéke az utóbbi népszámláláskor Burgenlandban volt a legmagasabb (197), Západné Slovenskóban pedig a legalacsonyabb (145).

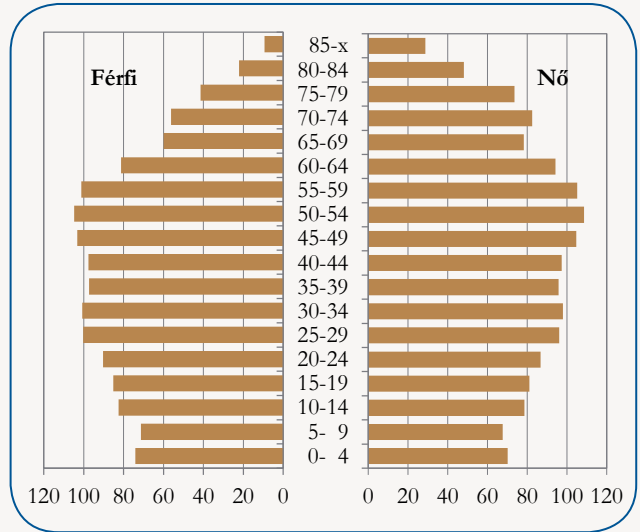
10. ábra

A régiók korfái, 2011
(ezer fő)

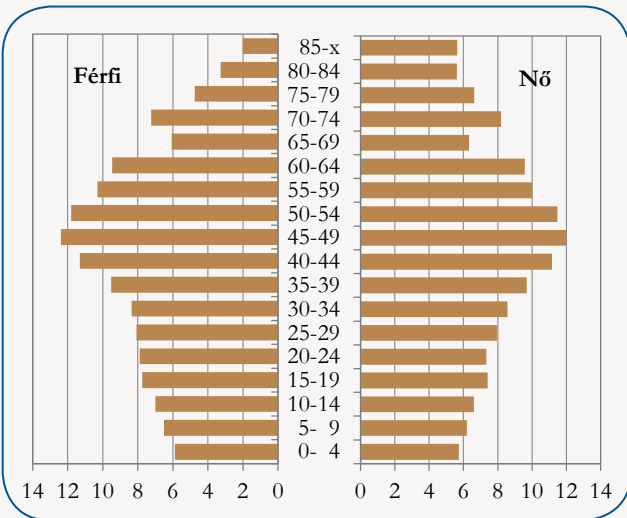
Nyugat-Dunántúl

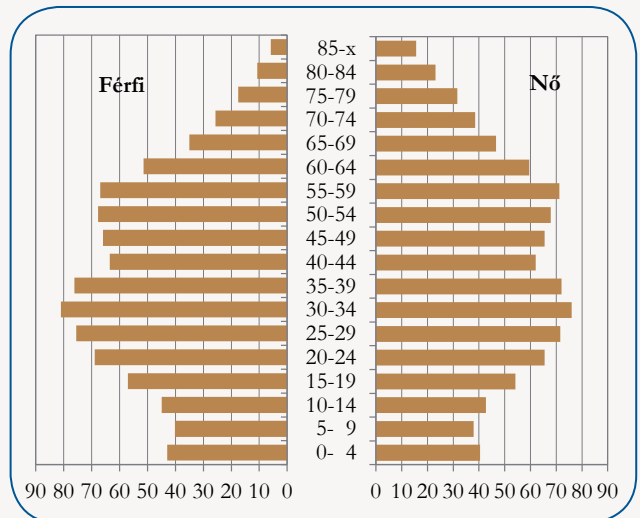
Kontinentálisna Hrvatska

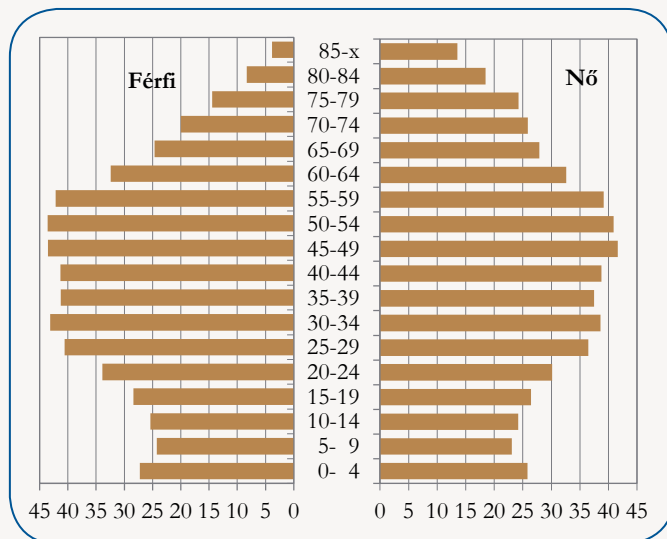
Burgenland

Západné Slovensko

Vzhodna Slovenija

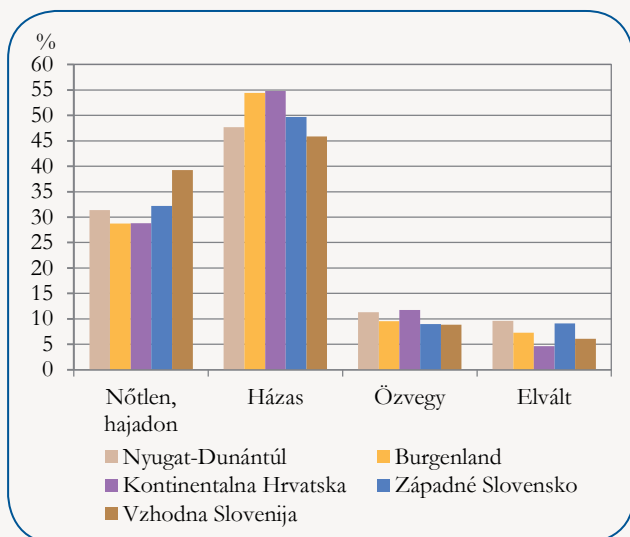
Családi állapot

Az Európai Unió országaiban az elmúlt évtizedek jelentős változást hoztak a lakosság családi állapot szerinti összetételében. Átalakultak a párkapcsolati viszonyok, módosult a házasság intézményének megítélése, napjainkban egyre szélesebb réteg választja a házasság nélküli együttélést, illetve a szingli életformát. Így hosszabb ideje tapasztalható az a folyamat, mely szerint a házások aránya folyamatosan csökken, az elváltaké, illetve a nőtlen és hajadonké ellenben emelkedik.

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján ennek ellenére a vizsgált öt régió mindegyikében a 15 éves és idősebb népesség legnagyobb hányada házasságban élt, ezt követték az egyedülállók, az özvegyek, majd az elváltak.

11. ábra

A 15 éves és idősebb népesség megoszlása családi állapot szerint, 2011

A nőtlen, hajadonok aránya Vzhodna Slovenijában kimagasló volt (39%), a másik négy régióban háromtized körül alakult hányaduk. A népesség legnagyobb része Kontinentálna Hrvatskában (55%) és Burgenlandban (54%) élt házasságban, a másik három régióban hányaduk nem érte el az öttizedet. Az özvegyek tekintetében nem tapasztalható jelentős eltérés az öt régióban, 8,8 és 12% között szóródott arányuk. A térségek közül a Nyugat-Dunántúlon élők körében a leggyakoribb a válás, a 15 évesek és idősebbek közül minden tizedik személy volt elvált családi állapotú. Ehhez hasonló arány csupán Zápudné Slovenskóban látható, míg Kontinentálna Hrvatskában a vizsgált népesség mindössze 4,6%-a tartozott e kategóriába.

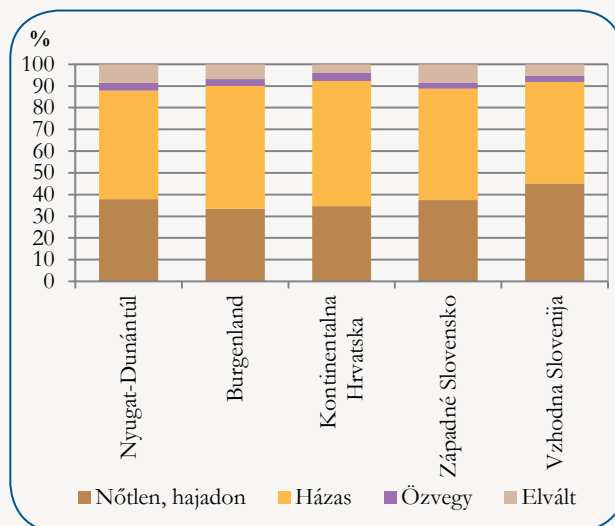
A férfiak és nők között jelentős különbség figyelhető meg a családi állapot szerinti megoszlásban. Mind az öt régióról elmondható, hogy a férfiak magasabb hányada egyedülálló, illetve házas, míg az elváltak és az özvegyek többsége – a kedvezőbb életkialakításaikból eredően – nő.

Mindkét nem esetében Vzhodna Slovenijában volt a legmagasabb az egyedülállók, és legkisebb a házások aránya. A legtöbb elvált mind a férfiak, mind a nők körében a Nyugat-Dunántúlon fordult elő, utóbbiak közül minden tizenegyedik e kategóriába tartozott. Az özvegyek hányada Kontinentálna Hrvatskában és Nyugat-Dunántúlon képviselt számottevően magasabb értéket.

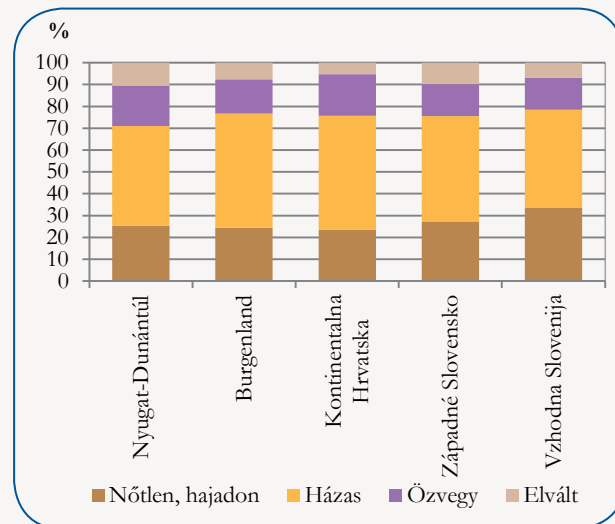
12. ábra

A 15 éves és idősebb népesség megoszlása családi állapot szerint, 2011

Férfiak

Nők

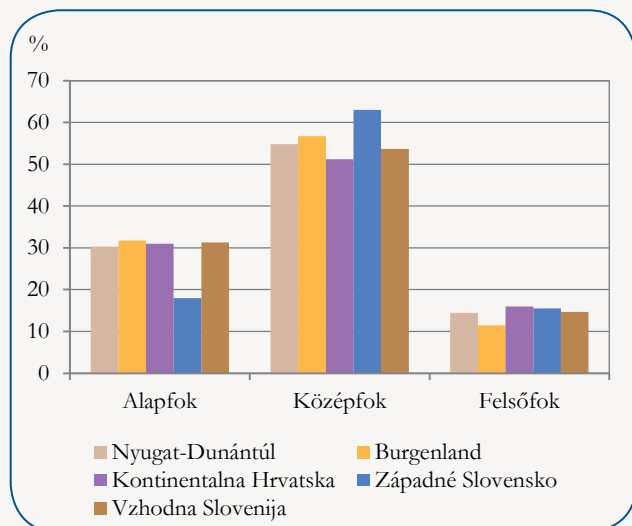
Iskolázottság

Az iskolázottság színvonala a munkahelyi, társadalmi elvárások folyamatos változásának, illetve az iskolarendszer átalakulásának hatására az Európa Unió országaiban egyre kedvezőbb képet mutat. A változások tendenciája az öt régióban is azonosnak tekinthető: a fiatalabb korcsoportok mindenhol magasabb végzettséggel rendelkeznek, mint az idősebbek.

A vizsgált öt régióban alapvető eltérés nem, de kisebb-nagyobb különbség megfigyelhető az iskolai végzettség szerinti megoszlásban. A 2011. évi népszámlálási adatok alapján mindegyik térségben a 15 éves és idősebb népesség legnagyobb hányada középfokú oklevéllel rendelkezett (51–63%). Ezt követték az alapfokú, majd az felsőfokú végzettségűek, előbbieik aránya háromtized körül alakult (kivételem Zápádné Slovenskot, ahol 18%-ot tett ki), utóbbiaké 11–16% között szóródott. A Szlovákia nyugati harmadát felölelő régióban a többi térséghez képest alacsonyabb az alapfokúak hányada, ellenben magasabb a középfokúaké, mely a másik négy régiótól eltérő oktatási rendszerrel magyarázható.

13. ábra

A 15 éves és idősebb népesség megoszlása iskolai végzettség szerint, 2011

A középfokú végzettségűek egyes korcsoportokon belüli arányát vizsgálva – Zápádné Slovensko kivételével – minden térségre jellemző, hogy a 20–29 évesek között legmagasabb hányaduk, majd régióként eltérően a 30–39, illetve a 40–49 évesek következtek. Ezután arányuk korcsoportonként folyamatosan csökkent, a 60 év feletti népesség mindössze 32–54%-a rendelkezett

középfokú oklevéllel. A 40 év feletti korcsoportok mindegyikében Kontinentalna Hrvatskában volt legkisebb a hányaduk.

6. tábla

A középfokú végzettséggel rendelkezők a megfelelő korúak százalékában, 2011

(százalék)

Régió	20–29	30–39	40–49	50–59	60–x
	évesek				
Nyugat-Dunántúl	71,3	66,6	67,4	63,5	34,5
Burgenland	74,5	69,9	68,4	61,4	40,2
Kontinentalna Hrvatska	75,3	61,6	60,6	53,3	32,1
Zápádné Slovensko	67,8	69,4	74,0	68,8	53,5
Vzhodna Slovenija	71,6	61,0	60,7	54,3	41,2

7. tábla

A felsőfokú végzettséggel rendelkezők a megfelelő korúak százalékában, 2011

(százalék)

Régió	20–29	30–39	40–49	50–59	60–x
	évesek				
Nyugat-Dunántúl	17,0	20,9	17,3	14,3	10,8
Burgenland	12,3	17,8	14,6	13,0	7,6
Kontinentalna Hrvatska	17,8	24,1	17,7	16,4	12,8
Zápádné Slovensko	22,4	21,8	16,1	14,4	10,3
Vzhodna Slovenija	16,4	26,0	17,8	13,1	8,6

A felsőfokú végzettségűek aránya a szlovákiai régió kivételével mindegyik vizsgált térségben a 30–39 évesek között volt a legnagyobb, ami a felsőoktatás 1990-es évek végén történt expanziójának általános tendenciájára utal. Az összes megfigyelt korcsoportban a felsőfokú oklevéllel rendelkezők aránya Burgenlandban a legkisebb, amelyet befolyásolt, hogy e térségben élők korszerkezete a legöregebb, illetve hogy a változatos középfokú oktatási struktúra révén jóval nagyobb a fiatalabb korcsoportok gazdasági aktivitása. A 30–39 évesek között a Horvátország északi, illetve Szlovénia északkeleti részét felölelő térségekben különösen magas a diplomával rendelkezők hányada, ami

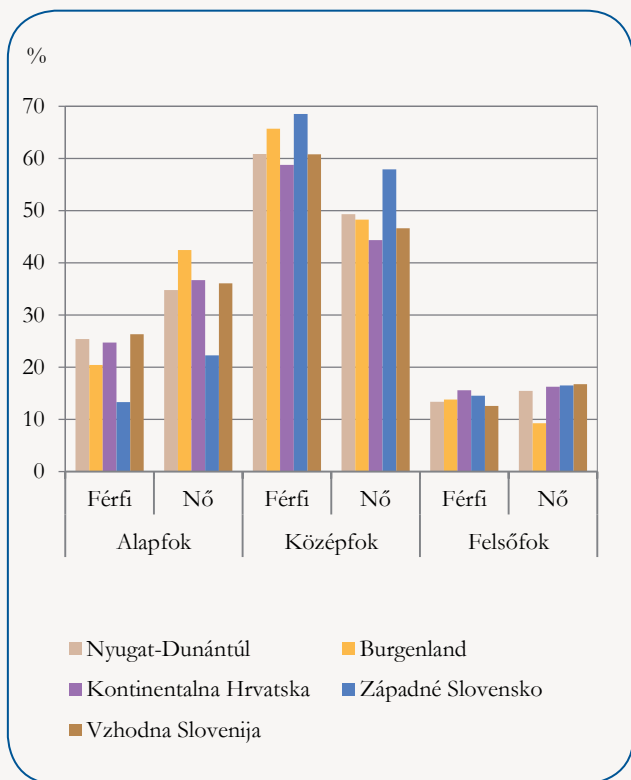
más korcsoportokban nem mutat lényeges eltérést a nyugat-dunántúlitól.

Az iskolai végzettség szerinti megoszlást nemek szerint összehasonlítva hasonló képet kapunk. Mind az öt régióra jellemző, hogy az alacsony végzettségűek aránya a nők, míg a középfokúaké a férfiak esetében magasabb. A felsőfokú oklevéllel rendelkezők hányada Burgenland kivételével mindegyik térségben a nők körében jelentősebb (az Ausztria keleti részén található régióban felsőfokú végzettsége a nők kevesebb mint tizedének volt).

Életkor alapján hasonló változások figyelhetők meg a vizsgált régiókban, ami a fiatalabb életkorúak idősebbeknél magasabb szintű végzettségét, illetve a nők egyre magasabb iskolázottságát jelzi. A középfokú végzettség mindegyik korcsoportban a férfiak körében gyakoribb, azonban a nemek közötti különbség a fiatalabb korosztályok felé haladva egyre kisebb. A felsőfokú végzettség esetében éppen fordított a helyzet. Burgenland kivételével a 60 évesnél fiatalabbak körében már a nők férfiaknál nagyobb hányada rendelkezik diplomával, s a javukra látható különbség a fiatalabb korcsoportok körében egyre nagyobb.

14. ábra

A 15 éves és idősebb népesség megoszlása iskolai végzettség és nemek szerint, 2011

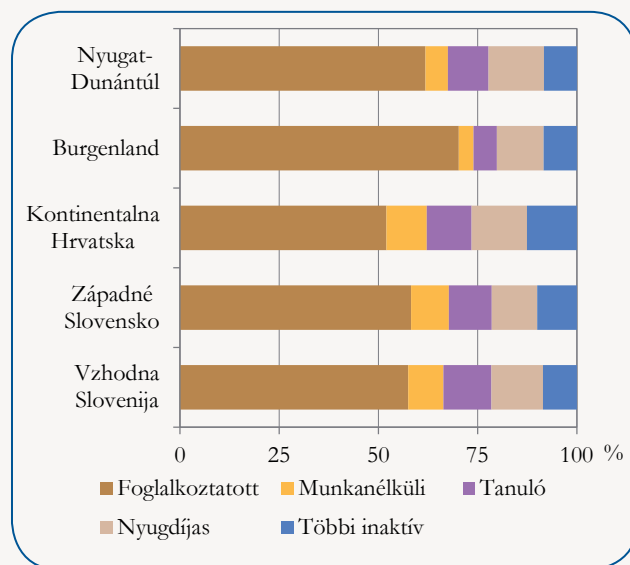
Gazdasági aktivitás

A vizsgált régiókban élők gazdasági aktivitását az adott térség gazdaságának szerkezete, a nagyobb városok (fővárosok), mint foglalkoztatási centrumok léte és távolsága, valamint a korszerkezet is befolyásolja, így kisebb-nagyobb különbségek is felfedezhetők. A 2011. évi népszámlálások időpontjában a legtöbb 15–64 éves aktív személy a legnagyobb régióban, Horvátország északi részén élt (1,2 millió fő), melyet a Szlovákia – Pozsonyt leszámítva – nyugati harmadát felölelő Zápádné Slovensko követte 908 ezer fővel. A nyugat-dunántúlihoz hasonló nagyságrendű aktív népesség a kelet Szlovéniai Vzhodna Slovenija régióban lakott.

Az öt régió közül Burgenland munkaerőpiaca a legkisebb, s ezt a térséget jellemzi a leginkább elöregedett népesség, ennek ellenére az itt élők aktivitása a legnagyobb (melyet az osztrák főváros közelsége is befolyásol). A munkaerőpiacon jelen lévők aránya számottevően magasabb nemcsak a nyugat-dunántúlinál, hanem a többi összehasonlítással vett területhez viszonyítva is, s összetételük is jóval kedvezőbb: a foglalkoztatottak hányada kimagasló, a munkanélkülieké pedig jóval alacsonyabb bármely másik négy térségben mértnél.

15. ábra

A 15–64 éves népesség számának megoszlása gazdasági aktivitás szerint, 2011

A gazdaságilag inaktív népesség hányadában és összetételében elsősorban nem a nyugdíjasokat, hanem a 15 évesnél idősebb tanulókat, illetve az

egyéb inaktív keresőket és eltartottakat illetően mérhető számottevő különbség, ami a népesség korösszetételével, illetve gyermekvállalási hajlandósággal van összefüggésben (erre utal az is, hogy az utóbbi kategóriába tartozó népesség döntő hányada a nők közül került ki).

Az adott régiók adatát saját országuk átlagával összevetve az aktív népességet tekintve jóval kedvezőbb helyzet Nyugat-Dunántúlon és Zápádné Slovensko régiókban mérhető, ahol a foglalkoztatottak hányada számottevően magasabb, a munkanélküliek pedig szintén kedvezőbb a magyarországinál, illetve a szlovákiaianál. A Szlovákia nyugati harmadát felölelő térségben a nyugat-dunántúlival szemben azonban a fiatalabb korszakból eredően relatíve több a tanuló, és kisebb a többi eltartott esetében mérhető különbség.

8. tábla

A 15–64 éves népesség arányának eltérése a saját országuk átlagához viszonyítva, 2011

(százalékpont)

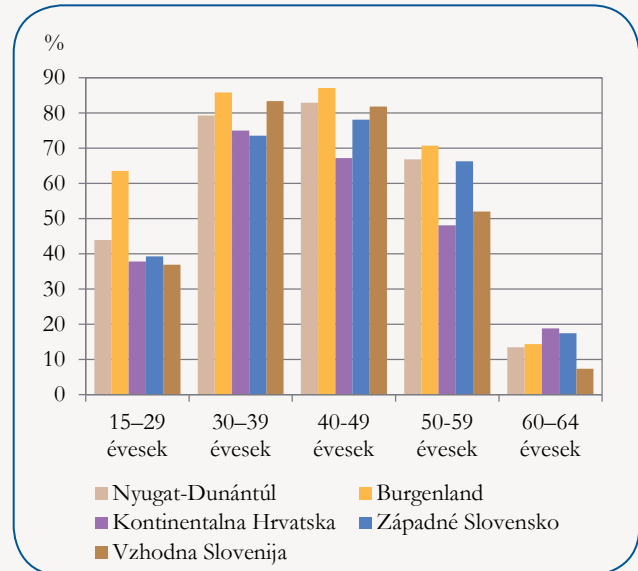
Régió	Foglalkoztatott	Munkanélküli	Tanuló	Nyugdíjas	Többi inaktív
Nyugat-Dunántúl	4,9	-2,7	-0,8	0,4	-1,8
Burgenland	0,6	-0,7	-0,4	1,9	-1,3
Kontinentalna Hrvatska	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0
Zápádné Slovensko	2,8	-1,9	1,2	0,4	-0,9
Vzhodna Slovenija	-1,3	1,3	-0,8	0,2	0,6

Életkor alapján mindenütt a 30–49 évesek aktivitása a legnagyobb, ezt követően pedig egyaránt csökkenés figyelhető meg, melyet az egyes országokban valamelyest eltérő nyugdíjkorhatárok is befolyásolnak. (A legalacsonyabb korhatárok mind a férfiak, mind a nők tekintetében a vizsgált körben Horvátországban vannak érvényben, így Kontinentalna Hrvatskában a 40–59 évesek aktivitása jelentősen kisebb volt a másik négy régióban mértnél.) Burgenland kivételével a 15–29 évesek mintegy fele van jelen a munkaerőpiacon – e korcsoportban az inaktívak döntő része még tanul. Az Ausztria keleti területén élő fiatalok több mint hatziedét foglalkoztatták – úgy, hogy elhelyezkedési esélyeik is kedvezőnek tekinthetők –,

ami még a Nyugat-Dunántúlinál is mintegy 20 százalékponttal magasabb.

16. ábra

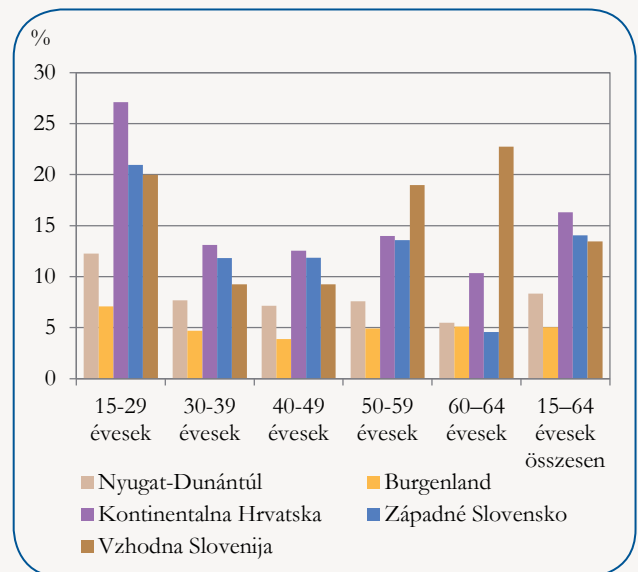
A foglalkoztatottsági ráta alakulása korcsoport szerint, 2011

A foglalkoztatási ráta tekintetében is az előbbihez hasonló különbségek figyelhetők meg. Nyugat-Dunántúl helyzete jellemzően – a 30–39, valamint a 60–64 éveseket leszámítva – egyedül Burgenlandnál kedvezőtlenebb annak ellenére, hogy a szlovákiai térség közvetlenül Pozsony környezetében fekszik, a horvátországi pedig magában foglalja Zágrábot.

17. ábra

A munkanélküliségi ráta korcsoport szerint, 2011

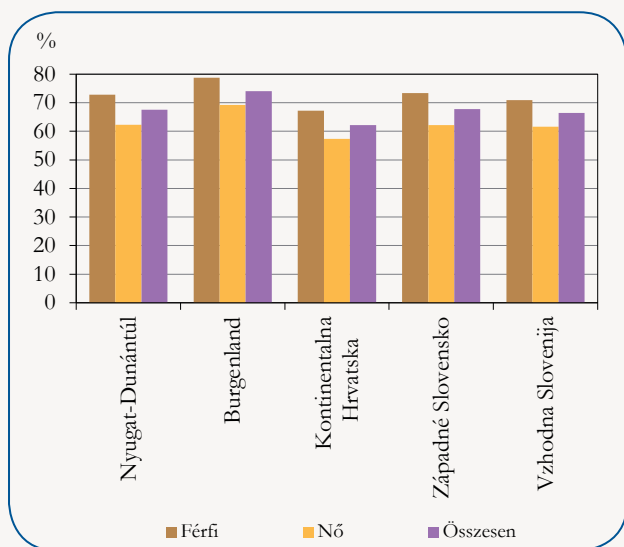
A 15–64 éves népesség körében számított munkanélküliségi ráta a 2011. évi népszámlálás

idején csupán a Nyugat-Dunántúlon és Burgenlandban volt egyszámjegyű, a vizsgált szlovákiai, szlovéniai és horvátországi régiót jóval európai uniós átlag feletti érték jellemezte. Vzhodna Slovenija kivételével minden térségben a 15–29 évesek voltak a legkedvezőtlenebb helyzetben, a fiatalok körében számított ráta ugyanis mintegy 1,4–1,7-szer volt magasabb az átlagosnál. Elhelyezkedési esélyeik különösen a Horvátország északi területeit felölelő régióban voltak kedvezőtlenek, körükben száz aktív személy közül 27-nek nem volt munkája.

A munkanélküliségi ráta az életkor előrehaladtával a 40–49 évesekig csökken, az ezt követő korcsoportban azonban mindenütt – Vzhodna Slovenijában 10 százalékponttal – magasabb értékek adódnak. A 60–64 évesek között a kisebb aktivitásból is adódóan jellemzően jóval kevesebb a munkanélküli az átlagosnál.

18. ábra

Az aktivitási ráta nemek szerint, 2011

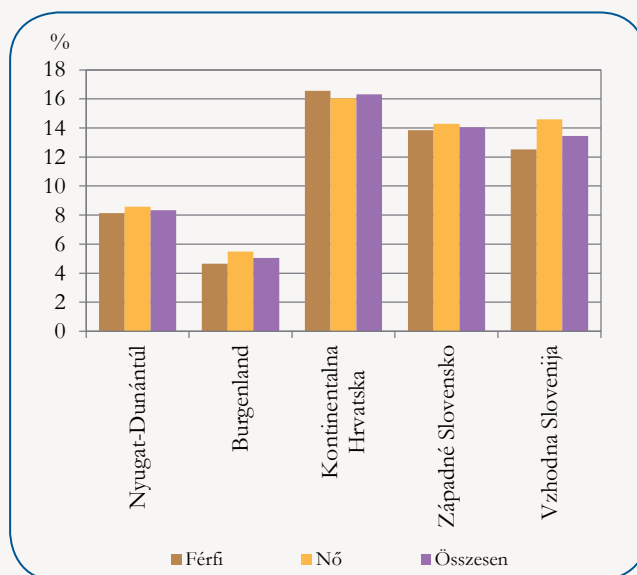

Nemek alapján megfigyelve a gazdasági aktivitást a férfiakra és nőkre érvényes eltérő nyugdíjkorhatár

mellett a nők gyermekvállalás miatt munkaerőpiactól való átmeneti távolmaradása is befolyásolja. Mindezt jelzi, hogy a nyugdíjasok 15–64 éves népességben belüli aránya az 50–59, valamint a 60–64 évesek között nagyobb a nők körében, ezen túl a foglalkoztatottsági ráta jellemzően a 30–39 évesek között alacsonyabb a férfiakénál (Nyugat-Dunántúlon és Zápádné Slovácskóban kimagasló a különbség, 19, illetve 14 százalékpont). A 2011. évi népszámlálások időpontjában összességében mindegyik vizsgált régióban a két nem aktivitása között mintegy 10 százalékpontos különbség adódott.

19. ábra

A munkanélküliségi ráta nemek szerint, 2011

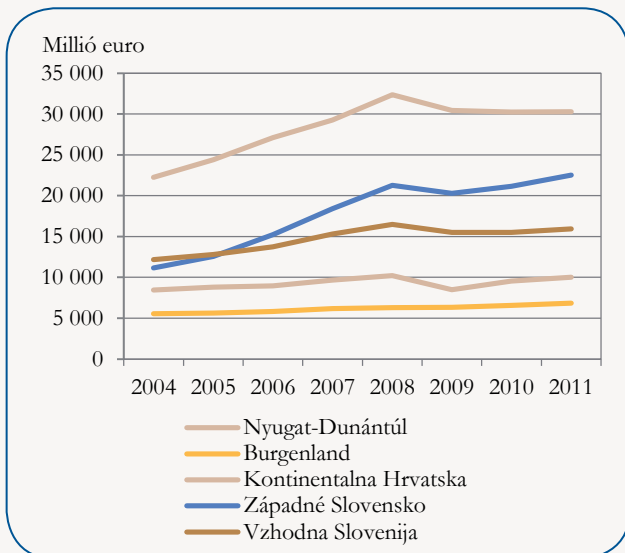
A munkanélküliségi ráta a Horvátország északi területeit felölelő régió kivül mindenütt a nők körében a magasabb, a térségek közötti különbségek nemek alapján nem mutatnak számottevő eltérést az átlagostól. Életkor alapján a 60–64 évesek között már mind az öt régióban a férfiak rátája a magasabb, ami a már említett nyugdíjazási életkor eltéréseiből adódik.

Gazdaság, gazdaságszerkezet

2004-ben az Európai Unió legnagyobb mértékű bővítése (ötödik bővítés első részeként) zajlott le, amikor tíz közép- és kelet-európai, valamint mediterrán állam, köztük Magyarország, Szlovákia és Szlovénia csatlakozott a közösséghez. (Horvátország 2013. július 1-jén lépett be.) A csatlakozás óta eltelt időszakra visszatekintve a vizsgált régiókban növekedett a bruttó hazai termék, azonban Burgenland kivételével mindenütt erőteljesen éreztette hatását a 2008. évi gazdasági válság. A recessziót követően csak lassan indult meg a fejlődés, s a növekedés üteme is mérséklődött.

20. ábra

A GDP alakulása régióként

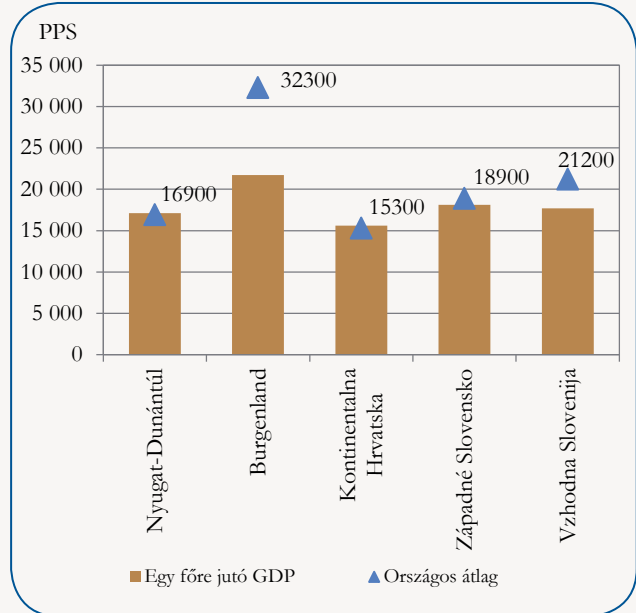
Területével, lakosságával összhangban a legnagyobb értéket (30,3 milliárd euro) 2011-ben a Kontinentalna Hrvatska régióban, a legkisebbet (6,8 milliárd euro) pedig Burgenlandban állítottak elő. Előbbi az országban megtermelt érték 68%-át, utóbbi mindössze 2,3%-át adta.

A nemzetközi összehasonlításra alkalmas vásárlóerő-paritáson számított egy főre jutó GDP a legkisebb régióban, Burgenlandban a legmagasabb, 21 700 PPS. (A PPS a nemzeti valuták vásárlóerejének összehasonlítására alkalmazott mérőszám, ami megmutatja, hogy egy adott ország egységnyi valutája egy másik ország hány egységnyi valutájával azonos vásárlóerejű a termékek és szolgáltatások körében.) A tartomány azonban hazájában gyengébb teljesítményt képvisel, hiszen az osztrák érték kétharmadát tette ki. A horvát és a magyar régió egy főre vetített mutatója meghaladta saját

országuk átlagát, így azon belül fejlettebb területnek tekinthetők.

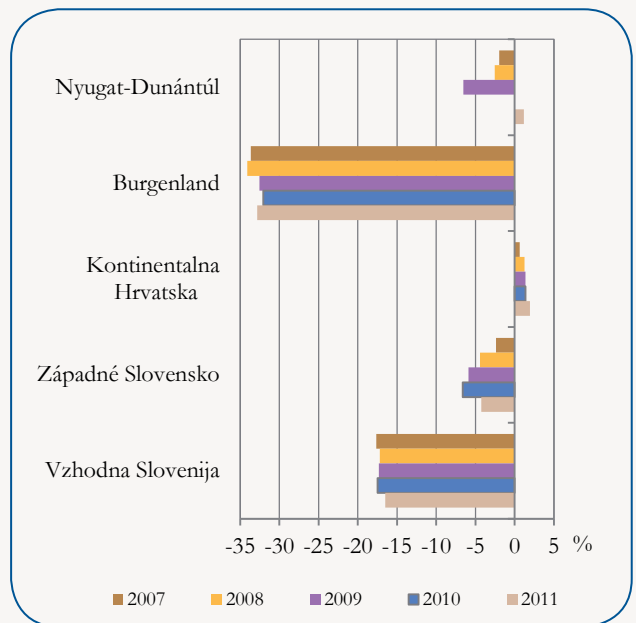
21. ábra

Egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson, 2011

22. ábra

Egy főre jutó GDP nagyságának saját ország átlagától való eltérése

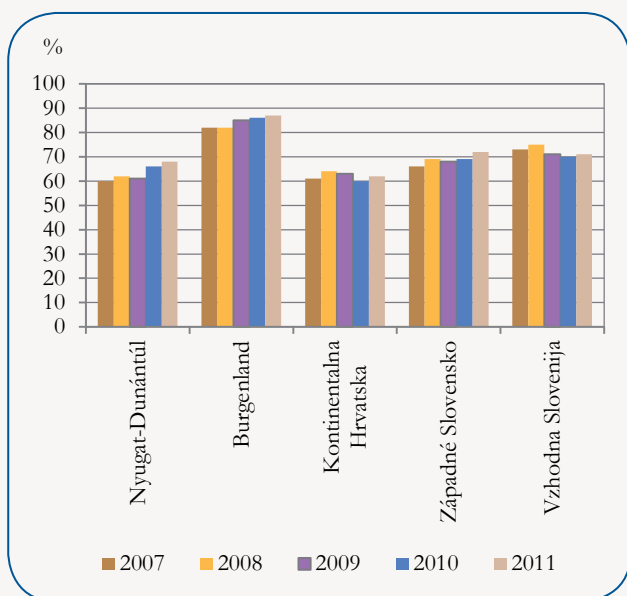
Az ország egy főre jutó GDP-jéhez viszonyítva az időszak alatt egyedül a horvát régió mutatója volt kedvezőbb az átlagosnál. A magyar térség helyzete az EU-hoz való csatlakozás, illetve az azt követő két évben, és az időszak végén mutatott jelentősebb gazdasági teljesítményt. A másik három régió felzárkózásában azonban nem figyelhető meg

kedvező tendencia. Átmeneti javulást követően Burgenland fejlettségi szintje elmaradt a nyolc évvel korábitól, a szlovén és a szlovák régió pedig csupán az utolsó évben jelzett számottevőbb javulást. 2011-ben Kontinentálna Hrvatska arányszáma 2,0%-kal, Nyugat-Dunántúlé 1,2%-kal volt magasabb az ország átlagánál. A legkisebb mértékű (4,2%-os) lemaradást Zápádné Slovnskoban, a legnagyobbat (közel egyharmados) Burgenlandban figyelték meg.

Mind az öt régióban realizált bruttó hazai termék egy főre vetített értéke az Európai Unió átlag (2011-ben 25 200 PPS) alatt alakult. Az egyes térségek között azonban számottevő különbségek figyelhetők meg. Burgenland állt legközelebb a közösségi szinthez, az EU átlagának 87%-át képviselte. A többi régió teljesítményét kifejező érték 62–72% között szóródott. Közülük Zápádné Slovnsko mutatója a legnagyobb, Kontinentálna Hrvatskaé a legkisebb.

23. ábra

Egy főre jutó GDP az EU átlagának százalékában

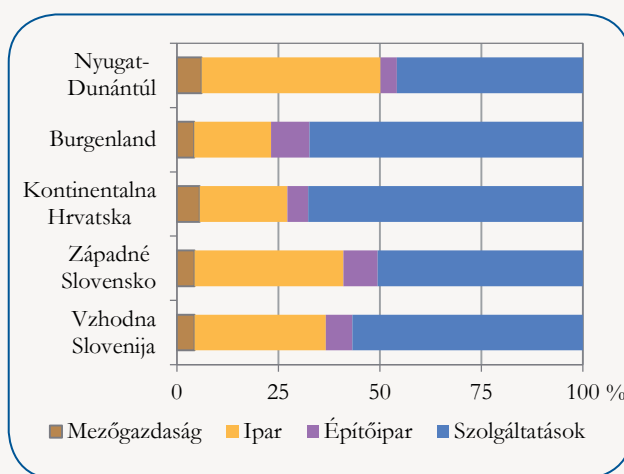
A gazdasági válság megtörte a régiók uniós szinthez való felzárkózási folyamatát. 2009-ben Burgenland kivételével mindenütt visszaesés történt. Míg a magyar és a szlovák terület a következő két évben rendre közelített a közösségi szinthez, a szlovén

és a horvát térségben 2010-ben is csökkenés következett be, majd csak 2011-ben indult meg ismételten a növekedés.

A bruttó hozzáadott érték összetétele jelzi az adott térség gazdaságszerkezetét, ami a vizsgált öt régióban számottevő különbségeket mutat. Három régióban, Burgenlandban, Kontinentálna Hrvatskában és Vzhodna Slovenijában a tercier szektor dominált a bruttó hozzáadott érték megtermelésében. Előbbi két területen 67–68%-ot, utóbbin 11 százalékponttal alacsonyabb részarányt képviselt. Ezzel szemben Nyugat-Dunántúlon a termelő ágak járultak hozzá nagyobb mértékben, 54%-kal a teljesítményhez. Itt az ipar kiemelkedő fontossággal bír, 44%-ot képviselt (azon belül is a feldolgozóipar a döntő). Zápádné Slovnskoban kiegyenlített a termelő és a szolgáltató szféra értékteremtése. Előbbi ágazatok közül az ipar mellett az építőipar súlya is relatíve nagyobb volt, csakúgy mint Burgenlandban.

24. ábra

A bruttó hozzáadott érték gazdasági ágak szerinti összetétele, 2011

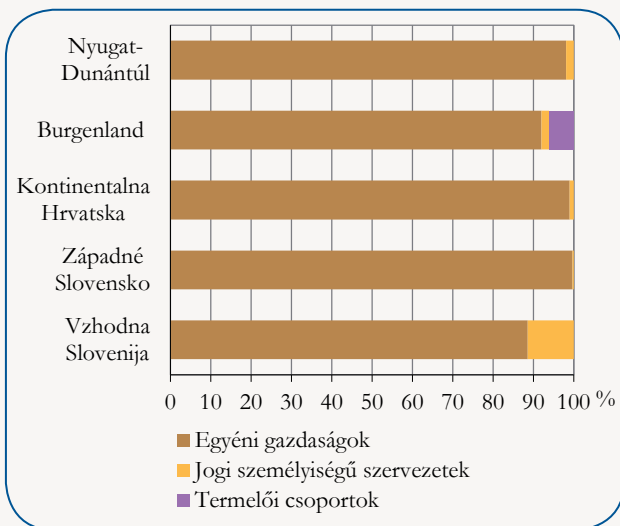
A gazdaság szerkezete az osztrák és a horvát régióban – ahol a szolgáltatások vannak túlsúlyban – lényegében nem változott a vizsgált időszakban. Ezzel szemben a magyar térségben a korábban is meghatározó ipar rendre nagyobb szerepet töltött be a gazdaságban. A szlovák és a szlovén területen épp ellenkezőleg a szolgáltatások nyertek teret.

Mezőgazdaság

A mezőgazdaságban 2010-ben végrehajtott gazdaságszerkezeti összeírások szerint Nyugat-Dunántúlon és a vele szomszédos külföldi régiókban a szervezeti struktúra az egyéni gazdálkodók számbéli fölényét mutatta, a mezőgazdasági területek hasznosításában és a jövedelemtermelésben azonban nem mindenütt töltöttek be domináns szerepet. Vzhodna Slovenijában a kistermelők széles hálózatára épül az agrárgazdaság. Itt a mikro- és kiscgazdaságok 2010-ben a mezőgazdasági terület több mint kilencztedét művelték, és ugyanekkora arányban járultak hozzá az agrárgazdaság eredményéhez. Kontinentálna Hrvatskában az üzemi szerkezet a Szlovéniaihoz hasonló, de a kistermelők szerepe a gazdálkodásban valamivel kisebb.

25. ábra

A gazdaságok számának összetétele, 2010

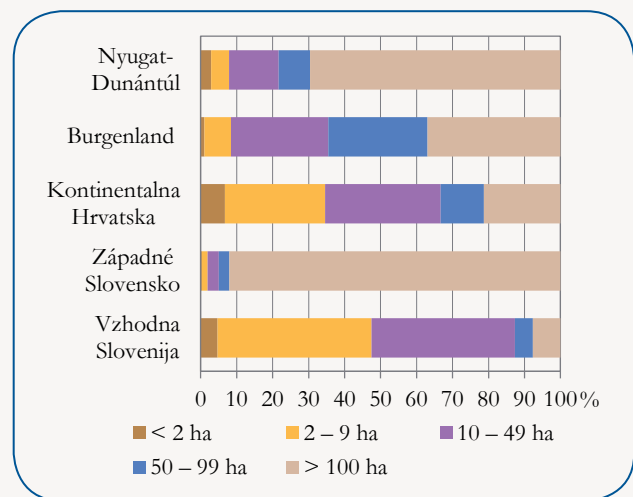
Burgenlandban a magánvállalkozások művelték a mezőgazdasági területek legalább nyolctizedét, és állították elő a jövedelmek legalább háromnegyedét. Nyugati szomszédunknál a gazdálkodók és a termékpályák képviselői a termékek tárolására, feldolgozására, értékesítésére önálló szervezeti egységeket alapítottak. Az osztrák tartományban ezek a termelői csoportosulások az agrártevékenységgel foglalkozó szervezetek 6,2%-át képviselték, hasonló arányban vettek részt a mezőgazdasági területek hasznosításában és járultak hozzá a termelési értékhez. Nyugat-Dunántúlon ettől eltérő az üzemgazdasági környezet. A termelési hagyományok, az intenzív gazdálkodás, az erőforrások koncentrációja és a

földbérleti viszonyok elterjedése következtében itt a társas vállalkozások művelték a mezőgazdasági területek nagyobbik hányadát (55%-át), és a kibocsátásból is hasonló arányban részesedtek. A szlovák régió agrárgazdaságára a magánosítás ellenére az örökölt nagyüzemi gazdálkodás a jellemző. A mezőgazdasági hasznosítású földek nyolctizedét jogi személyiségű üzemek gondozzák és ugyanilyen mértékben részesedtek az agrárium pénzügyi eredményéből.

A természeti adottságok – a domborzat, a talajviszonyok, az éghajlati hatások – mellett a termelési hagyományok, az értékesítési lehetőségek, az agrárpolitikai célkitűzések egyaránt befolyásolják a földhasználatot. Ebből fakadóan térségenként különböző az egy gazdaságra jutó földterület. A horvát és a szlovén régióban elaprózódott a birtokszerkezet, a kistermelők összességében 5–6 hektáron gazdálkodtak, de a társas vállalkozások is legfeljebb 150 hektárt műveltek. Vzhodna Slovenijában a mezőgazdasági hasznosítású parcellák közel felének, Kontinentálna Hrvatskában pedig mintegy harmadának mérete nem érte el a tíz hektárt.

26. ábra

A mezőgazdasági terület megoszlása birtoknagyság szerint, 2010

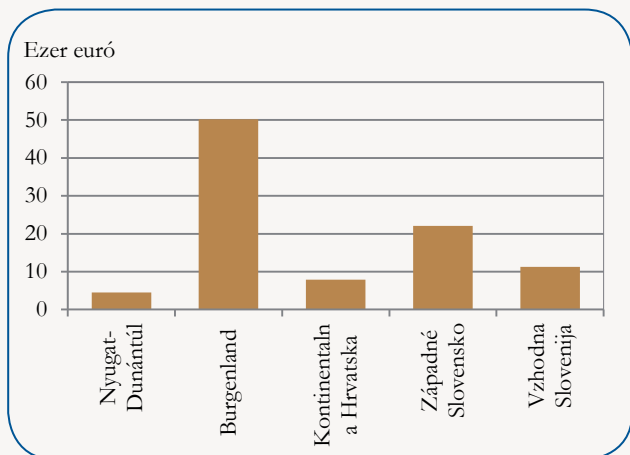
Nyugat-Dunántúlon, de különösen Západné Slovenskóban számottevő a méretbeli különbség, az önellátásra berendezkedő törpebirtokok mellett jelentős a nagyüzemi gazdálkodás szerepe. A magyar és a szlovák régióban találkozhatunk leggyakrabban legalább száz hektáros mezőgazdasági táblákkal. Kis- és közepes méretű gazdálkodók hasznosítják a mezőgazdasági területeket Burgenlandban, ezért

nyugati szomszédunknál jóval kisebb a szervezeti formák között a méretbeli különbség.

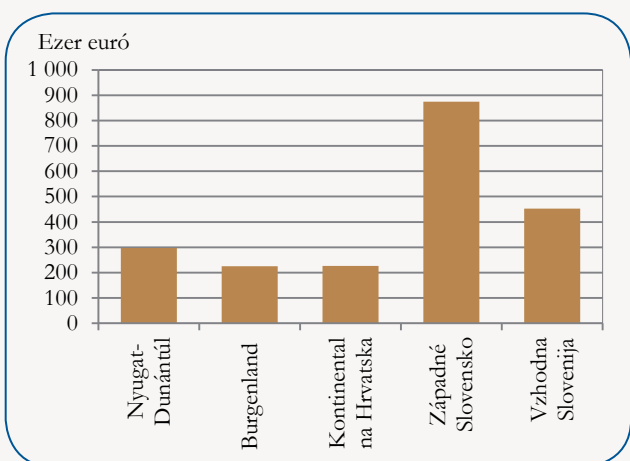
27. ábra

Egy gazdaságra jutó termelési érték, 2010

Egyéni gazdaságok

Jogi személyiségű szervezetek

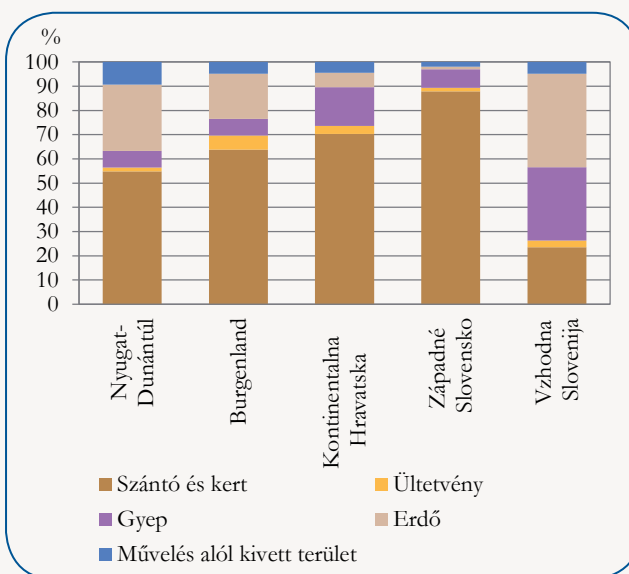
A vizsgált régiókban összességében kedvezőek a mezőgazdasági termelés feltételei: valamennyi térség nagyobb arányban részesedett saját állama mezőgazdasági kibocsátásából, mint a területből. Az értéktermelésben különösen a délszláv régiók jártak élen, Kontinentálna Hrvatskában állították elő ugyanis a horvát mezőgazdasági jövedelmek nyolctizedét, de Vzhodna Slovenijában is több mint héttizedét. Az eltérő üzemi és agrárökológiai viszonyok miatt nem egyforma a gazdaságok jövedelemtermelő képessége. A délszláv régiókban az általánosan jellemző kisparcellás gazdálkodás, a Nyugat-Dunántúlon pedig a kiegészítő mezőgazdasági tevékenységek folytatása miatt volt alacsony az egy gazdaságra jutó termelési érték.

Burgenlandban a tőkeerős, magas agrotechnikai színvonalon gazdálkodó, nagy hozzáadott értékű terményeket előállító családi gazdaságok átlagosan ötször akkora értéket hoztak létre, mint a délszláv régiók kistermelői. A szlovák térségben a nagyüzemi gazdálkodás miatt kiugró az egy gazdaságra jutó termelési érték.

Térségenként különböző a földterület hasznosítása, de ezzel együtt is mindenütt a földek legalább felét mezőgazdasági termelésbe vonták. Západné Slovenskóban a síkvidéki jelleg miatt a földek túlnyomó része szántóföld, ahol intenzív növénytermesztés folyik. Kontinentálna Hrvatskában ugyancsak a szántó a domináns művelési ág, amely elsősorban a Dráva és Száva folyó közötti sík területeken koncentrálódik. A dombvidéken nagy területet foglalnak el a gyepek.

28. ábra

A földterület hasznosítása, 2010

Burgenlandot Ausztria éléskamrájának nevezik, ugyanis az országon belül itt a legmagasabb a szántó aránya. Mellette jellemző a főleg családi gazdaságok által folytatott szőlészet, borászat, amely szorosan kapcsolódik a turizmushoz és a vendéglátáshoz. Az agrotechnika magas színvonalát jelzi, hogy a gazdaságok 12%-a rendelkezett korszerű öntözőberendezéssel, miközben ez az arány a többi régióban – Západné Slovensko kivételével ahol a termelők 6,5%-a tudott öntözést végezni – másfél százalék körül mozgott. Az Alpok keleti nyúlványait túlnyomóan erdő borítja, itt az erdő- és vadgazdálkodás is jelentős. Nyugat-Dunántúlon a földterület valamivel több mint fele volt szántó. A régió középső

és déli megyéjében a szabdalt felszín miatt magas az erdőszűrség, a terület 27%-a összességében erdőknek ad helyet. Vzhodna Slovenijában a változatos felszín miatt kiegyenlítettebb a földterület művelési ágak szerinti összetétele. A régiók közül itt a legmagasabb az erdők és a rétek, legelők aránya, és csupán minden negyedik hektár alkalmas szántóföldi gazdálkodás folytatására.

Mindegyik régióban a szántóföldi növénytermesztés vázát a gabonafélék alkotják. Burgenlandban, Vzhodna Slovenijában, Zápádné Slovenskóban a kalászosok és a kukorica együtt a szántó hattizedét, Nyugat-Dunántúlon és Kontinentálna Hrvatskában kétharmadát foglalták el. A délszláv régiókban a kukorica vetésterületi aránya volt a magasabb, mivel itt nagyobb az állattartás jelentősége. A harmadik legfontosabb gabona az árpa, különösen a magyar, a szlovén és a szlovák régióban, ahol minden tizedik hektáron foglalkoztak vele. Az ipari növények részesedése a vetésszerkezetben eltérő. Nyugat-Dunántúl mellett Burgenlandban és Zápádné Slovenskóban biztosítottak termesztésükhöz a legjobb körülmények, ahol minden negyedik hektárt foglaltak el. Közülük a kalászosok vetésszerkezetében jól illeszthető, élelmiszeripari- és energetikai célra egyaránt hasznosítható repce volt a legnépszerűbb kultúra. A szlovén régióban jellemző kisüzemi, extenzív jellegű szarvasmarha- és sertéstartás takarmányszükséglete nagy, ezért itt volt a legmagasabb a takarmánynövények aránya. Nyugat-Dunántúlon az állatállomány csökkenésével indokolható, hogy a kultúrák részesedése alacsony a vetésszerkezetben.

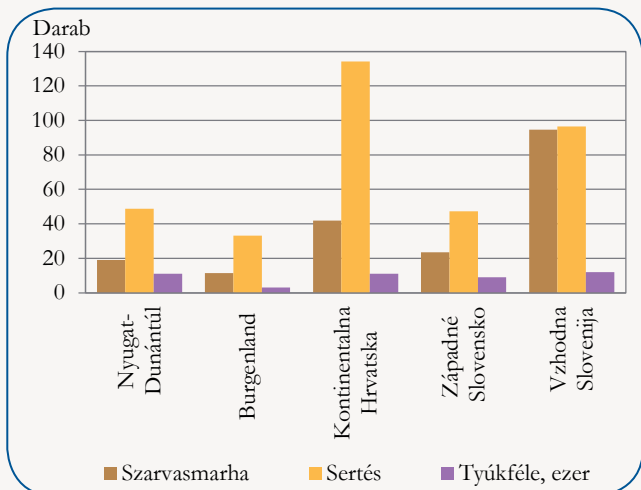
Az intenzív mezőgazdasági termelés mellett egyre fontosabb a talaj termőképességének megőrzése. Ez a növénytermesztés átmeneti felfüggesztésével, vagy megfelelő kultúrák vetésével is elősegíthető. Burgenlandban minden huszadik hektárt ugaroltattak, Nyugat-Dunántúlon azonban csak minden ötvenediket. A szlovén régióban ugyanakkor a művelés átmeneti felfüggesztésére kevés figyelmet fordítottak.

A vizsgált régiókban az állattenyésztés jellege különböző. A délszláv térségekben a termelők legalább nyolctizede tartott haszonállatokat. Kontinentálna Hrvatskában a tevékenység jelentős részben az önellátást biztosítja, ezért az állomány elaprózódott. Itt az állattartó gazdaságok nyolctizede kevesebb mint 5 számosállat-egységnyi – egy számosállat 500 kg élősúlyú állatot vagy állatcsoportot jelent – állatot tartott. Vzhodna Slovenijában a gazdaságok fele foglalkozott ezzel a tevékenységgel. Utóbbiak

hattizede elsősorban saját szükséglet kielégítésére tartott állatot, ugyanakkor további háromtizedük 5 és 50 közötti számosállategységet, azaz akkora állományt gondozott, amely már lehetővé tette a tevékenységből az önálló megélhetést. Nyugat-Dunántúlon és Zápádné Slovenskóban egyformán a gazdaságok hattizede tartott állatokat, itt is jellemzően az egyéni gazdálkodók. A többi régióhoz viszonyítva ugyanakkor elterjedtebbek, különösen északi szomszédunknál a legalább száz számosállat egyenértékű állatot gondozó, iparszerű gazdálkodást folytató, társas vállalkozások által fenntartott nagyüzemi telepek. Nyugati szomszédunkban a gazdaságok csupán háromtizedében volt haszonállat, utóbbiak között azonban sűrűn fordultak elő közepes méretű állományt gondozó, korszerű technológiával felszerelt családi gazdaságok.

29. ábra

A 100 hektár mezőgazdasági területre jutó állatállomány nagysága

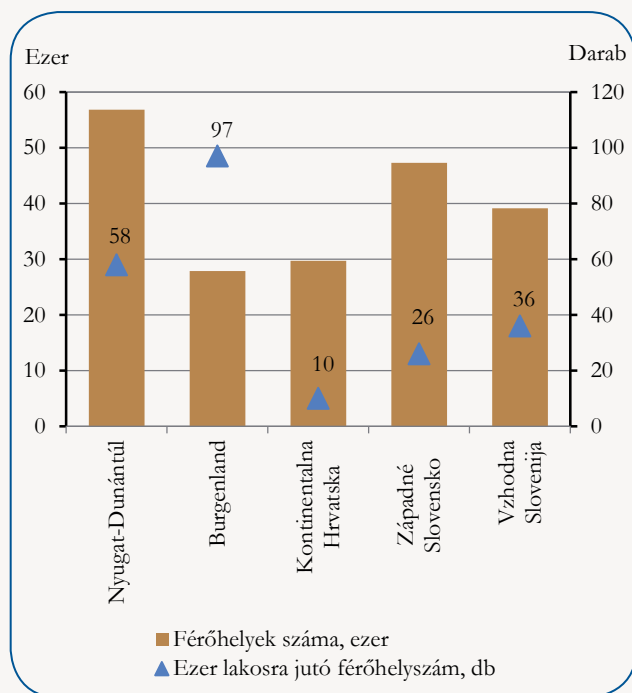
A mezőgazdasági területre vetített állatállomány nagysága szintén érzékelteti az állattenyésztés jelentőségét, illetve a főbb haszonállatfajok elterjedését. Vzhodna Slovenijában a szarvasmarha- és a sertéstartás hasonló súlyt képviselő, a többi régióhoz viszonyítva nagyobb szerepet betöltő tevékenység. Kontinentálna Hrvatskában a sertéstartás bír nagy jelentőséggel. Burgenlandban az állattartás szerepe kisebb mint a többi régióban, egyéni mezőgazdasági területen a szlovén régióban kilenceszer több szarvasmarhát, a horvát régióban pedig négyszer annyi sertést gondoztak, mint nyugati szomszédunknál. Nyugat-Dunántúlon és Zápádné Slovenskóban a főbb állatfajok sűrűsége hasonlóan alakult, a délszláv régiókhoz képest ugyanakkor ritkábban fordultak elő.

Turizmus¹

A vizsgált térségek turizmusát földrajzi adottságaik, épített és természeti örökségük is befolyásolja. Nyugat-Dunántúl a Balaton közelsége, gyógyfürdői, valamint gazdag természeti és történelmi-műemléki környezete révén jelentős számú turistát vonz. Kontinentálna Hrvatska régió saját országa területének több mint felét fedi le, ennek ellenére mivel a horvátországi turizmus a tengerpartra koncentrálódik, nem tartozik a turisztikailag legfrekvenciáltabb térségek közé. Západné Slovensko és Vzhodna Slovenija térségek lényegében területarányos súlyt képviselnek az idegenforgalomban. Burgenland Ausztriában és a vizsgált térségek között is a legkisebb területi egységet képviseli, így a téli sportokra és a – térségen kívül fekvő – nagyobb városok kulturális kínálatára is építő osztrák turizmusban kisebb szeletet mondhat magáénak.

30. ábra

A szálláshelyek férőhelyszáma, 2012

A vizsgált öt régió közül a Nyugat-Dunántúlon épült ki a legnagyobb kapacitás, a szálláshelyek 2012-ben 57 ezer férőhellyel álltak a vendégek rendelkezésére. A legkisebb fogadóképességgel a burgenlandi szállások rendelkeztek, ahol a kisebb lakónépséggel a fajlagos mutató a legkedvezőbb, az ezer lakosra vetített férőhelyek száma 97-et

tett ki, mely 87-tel magasabb a másik szélsőértéket jelentő Kontinentálna Hrvatskanál. Egyedül Nyugat-Dunántúlon képviseltek a férőhelyek a népességnél is nagyobb szeletet a saját országon, azaz Magyarországon belül, a lakosságra vetített arányszám is csupán itt haladta meg az országos átlagot.

Nyugat-Dunántúlt kereste fel a legtöbb, másfél millió turista. Kontinentálna Hrvatska és Vzhodna Slovenija térségét 1,3, illetve 1,2 millióan látogatták. A legkevesebb vendég Západné Slovenskoba érkezett. Az eltöltött éjszakák számát tekintve eltérő nagyságrendi sorrendet kapunk. Szintén a magyar régió a leglátogatottabb (4,6 millió éjszaka), mely mintegy 600 ezerrel haladta meg a szlovén körzet forgalmát. Az osztrák és a szlovák térségben regisztrált éjszakák száma hasonlóan alakult (2,6 millió). A vendégek a horvát régióban foglaltak a legkevesebb (2,3 millió) éjszakára szállást.

9. tábla

Adott országon belüli részesedés, 2012

(százalék)

Regió	Férőhelyek	Vendégek	Vendég-éjszakák
Nyugat-Dunántúl	14,8	16,8	20,1
Burgenland	2,8	2,6	2,4
Kontinentálna Hrvatska	3,7	11,0	3,7
Západné Slovensko	24,5	19,3	24,1
Vzhodna Slovenija	37,1	37,1	43,3

A kapacitáshoz hasonlóan Nyugat-Dunántúlon képvisel nagyobb hányadot az ország vendégforgalmában. Emellett a vendégek számát tekintve Kontinentálna Hrvatska, az eltöltött éjszakák száma alapján pedig Vzhodna Slovenija mutat a férőhelyeknél kedvezőbb eloszlást. Ellenkéntben Nyugat-Dunántúllal az utóbbi két régió részesedése a lakosságához képest jóval kisebb.

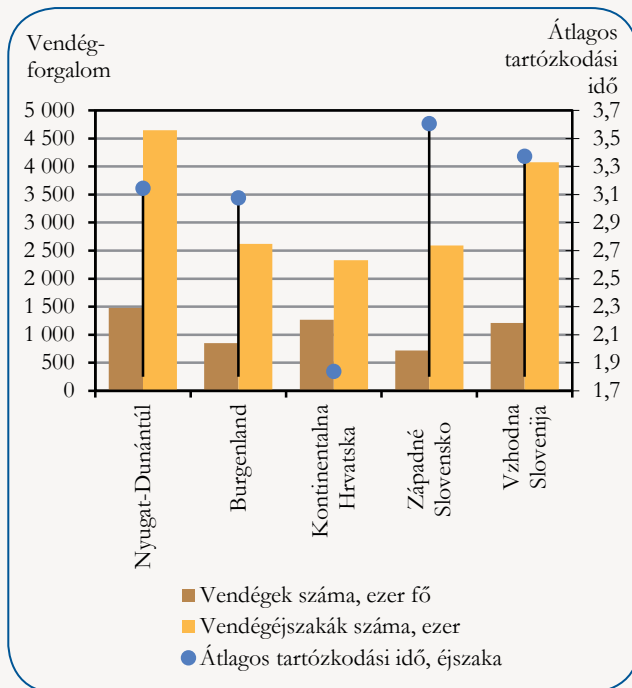
A legalacsonyabb vendégszám mellett Západné Slovenskóban a leghosszabb (3,6 éjszaka) az átlagos tartózkodási idő. Vzhodna Slovenija mutatója mindössze 0,2 éjszakával maradt el a szlovák régiótól. Nyugat-Dunántúlon és Burgenlandban szintén huzamosabban (3,1 éjszaka) időztek a

¹ A kereskedelmi szálláshelyek és a nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyek együttes adatai alapján.

szállásokon. A legrövidebb időre (1,8 éjszakára) Kontinentálna Hrvatskában maradtak a turisták.

31. ábra

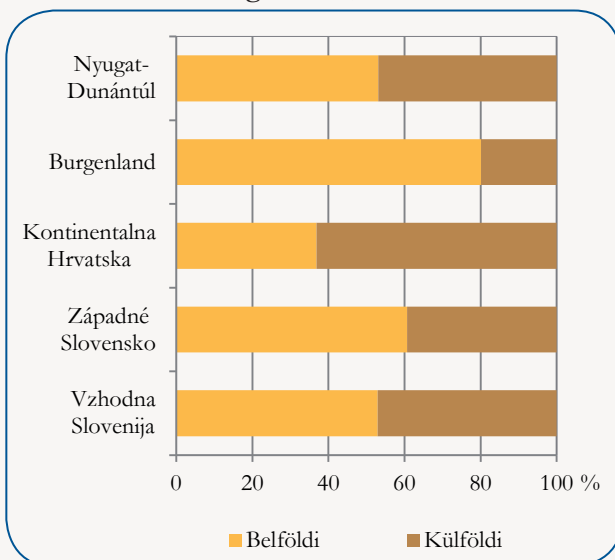
A szálláshelyek vendégforgalma, 2012

A külföldi vendégkör egyedül a horvát régióban meghatározó. A turisták számából 68%-kal, az eltöltött éjszakákból 63%-kal részesedtek. A hazai turizmus az osztrák területen a legerőteljesebb, a vendégek 82%-át, s a foglalások 80%-át adták. A forgalom a szlovén térségben viszonylag kiegyenlített, bár ott is a belföldiek javára billen a mérleg.

32. ábra

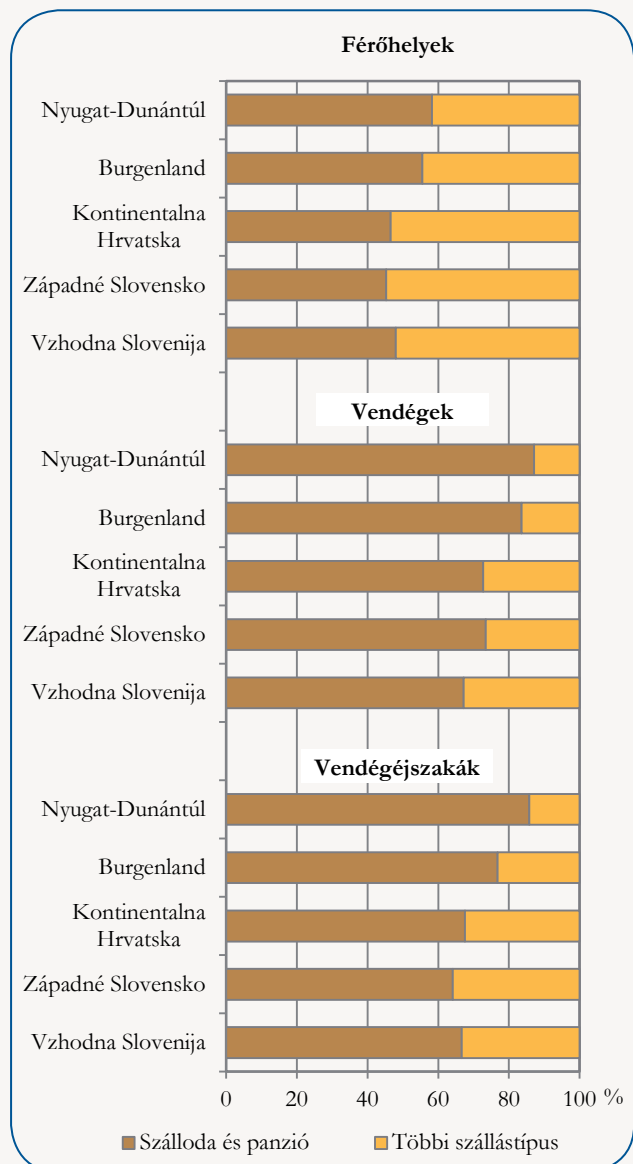
A vendégéjszakák számának megoszlása, 2012

Kontinentálna Hrvatskában ugyan a külföldi forgalom dominál, átlagos tartózkodási idejük azonban a belföldiekénél is rövidebb, 1,7 éjszaka. Vzhodna Slovenijában szintén a hazai turisták maradtak huzamosabb időre, 3,5 éjszakára. A többi térségben ezzel szemben a külföldiek foglaltak több napra szállást: Západné Slovenskóban 3,9, Nyugat-Dunántúlon 3,5, Burgenlandban pedig 3,4 éjszakára.

33. ábra

A szálloda típusú egységek részesedése, 2012

A szálláskínálatban a szálloda típusú egységek, azaz a hotelek és panziók dominanciája mindössze két régióban, Nyugat-Dunántúlon és Burgenlandban figyelhető meg. Előbbi térségben a férőhelyek 58%-át, utóbbiban 55%-át adták. A többi területen részesedésük 45–48%-ot tett ki.

A szállástípusok szerinti forgalom a kapacitás adatoktól eltérő képet mutat. A vendégek és az eltöltött éjszakák számában ugyanis az igények formálódása, azaz a magasabb színvonalú szálláshelyek iránti növekvő kereslet jobban megnyilvánul. A szállodák és panziók népszerűsége leginkább a turisták számában tükröződik, hiszen a férőhelyek eloszlásánál jóval magasabb hányaduk választása esett ilyen típusú szállásra. Nyugat-Dunántúlon különösen magas arányt (87%) képviseltek a szálloda típusú egységek vendégei. Burgenlandban szintén jelentősebb (84%) a részesedésük, de a horvát és szlovák régióban is

megközelítette a háromnegyedet, a szlovén Vzhodna Slovenijában pedig kétharmados volt. Előbbi két régió kínálati és keresleti adatai is alátámasztják, hogy a szállások korszerűek, s a vendégek igényei szerint kiépült, átrendeződött a kínálati paletta. Ezzel szemben utóbbi három régióban jóval kisebb kapacitás felel meg a magasabb szintű elvárásoknak, így forgalmuk is elmarad a várakozásoktól, ami a modernizáció igényét támasztja a szálláshelyekkel szemben. A fejlesztések elmaradásának azonban nem pusztán gazdasági vetülete lehet, hanem az adott térségek szokásai, tradíciói is jelentős szerepet tölthetnek be a turizmusban.

Táblázatok

Terület, települések, 2012

Megnevezés	Nyugat-Dunántúl	Burgenland	Kontinentálisna Hrvatska	Západné Slovensko	Vzhodna Slovenija
Terület, km ²	11 328	3 962	31 889	14 992	12 212
Települések száma	657	171	269	881	147
ebből: város	33	13	67	49	39
100 km ² -re jutó település	5,8	4,3	0,8	5,9	1,2
Városok átlagos népessége, fő	17 546	4 931	16 969	18 642	18 060

Közlekedés, 2011

Megnevezés	Nyugat-Dunántúl	Burgenland	Kontinentálisna Hrvatska	Západné Slovensko	Vzhodna Slovenija
Közutak hossza, km	26 361	5 813	17 028	15 916	25 673
ebből: autópálya	168	80	640	158	372
Ezer km ² -re jutó közút, km	2 327	1 467	534	1 062	2 102
Gépjárműállomány, ezer db ^{a)}	374	225	1 080	733	598
ebből: személygépkocsi	321	176	973	628	549
Ezer lakosra jutó személygépkocsi, db	323	615	332	341	506
A közúti baleset során sérülést szenvedett személy	2 530	1 199	11 391	2 443	5 736
ebből: meghaltak aránya, %	3,2	1,8	2,3	5,1	1,3

a) Pótkocsik, utánfutók és motorkerékpárok nélkül.

Lakónépesség életkor szerint, 2011

(Fő)

Korcsoport, év	Nyugat-Dunántúl	Burgenland	Kontinentálisna Hrvatska	Západné Slovensko	Vzhodna Slovenija
0 – 4	44 390	11 610	144 167	83 292	53 098
5 – 9	45 435	12 696	138 890	78 090	47 354
10 – 14	45 823	13 602	161 025	87 629	49 572
15 – 19	57 135	15 167	166 087	111 218	54 849
20 – 24	57 075	15 226	176 895	134 364	64 015
25 – 29	58 956	16 017	196 195	147 063	77 047
30 – 34	77 987	16 916	198 758	156 981	81 740
35 – 39	82 575	19 198	193 099	148 206	78 733
40 – 44	72 195	22 476	194 979	125 500	80 112
45 – 49	61 535	24 388	207 802	131 377	85 146
50 – 54	68 923	23 274	213 363	135 624	84 461
55 – 59	81 032	20 319	206 376	138 140	81 293
60 – 64	67 004	19 050	175 423	110 957	65 012
65 – 69	51 876	12 400	138 080	81 580	52 546
70 – 74	42 125	15 423	138 664	64 209	45 831
75 – 79	32 707	11 377	114 899	49 078	38 687
80 – 84	23 827	8 903	70 230	33 835	26 771
85 – X	16 193	7 643	38 022	21 444	17 376
Ismeretlen	–	–	–	349	–
Összesen	986 793	285 685	2 872 954	1 838 936	1 083 643
ebből: férfi	475 087	139 571	1 378 725	896 845	538 312
nő	511 706	146 114	1 494 229	942 091	545 331

A 15 éves és idősebb népesség száma családi állapot szerint, 2011

(Fő)

Régió	Nőtlen, hajadon	Házas	Özvegy	Elvált	Ismeretlen	Összesen
Nyugat-Dunántúl	267 110	405 704	96 555	81 776	–	851 145
Burgenland	71 276	134 762	23 730	18 009	–	247 777
Kontinentalna Hrvatska	697 720	1 327 838	285 505	112 672	5 137	2 428 872
Západné Slovensko	501 096	773 174	139 572	141 721	34 362	1 589 925
Vzhodna Slovenija	366 292	427 866	82 541	56 920	–	933 619

A 15 éves és idősebb népesség száma iskolai végzettség szerint, 2011

(Fő)

Régió	Alapfok	Középfok	Felsőfok	Összesen
Nyugat-Dunántúl	258 019	466 388	123 023	851 145
Burgenland	78 759	140 557	28 461	247 777
Kontinentalna Hrvatska	753 489	1 243 050	387 463	2 428 872
Západné Slovensko	285 503	1 002 206	247 205	1 589 925
Vzhodna Slovenija	291 870	500 807	137 174	933 619

A 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása, 2011

(Fő)

Megnevezés	Nyugat- Dunántúl	Burgenland	Kontinentalna Hrvatska	Západné Slovensko	Vzhodna Slovenija
15–64 éves népesség összesen	684 417	192 031	1 928 977	1 339 430	752 408
ebből:					
gazdaságilag aktív	462 087	142 036	1 199 832	908 067	499 695
ezen belül: foglalkoztatott	423 577	134 877	1 003 973	780 542	432 536
munkanélküli	38 510	7 159	195 859	127 525	67 159
gazdaságilag inaktív	222 330	49 995	729 145	431 363	252 713
ezen belül: nappali tagozatos					
tanuló	70 367	11 298	218 107	144 095	90 806
nyugdíjas	95 567	22 637	268 559	153 423	98 033
többi inaktív	56 396	16 060	242 479	133 845	63 874

Bruttó hazai termék (GDP), 2011

Megnevezés	Nyugat- Dunántúl	Burgenland	Kontinen- talna Hrvatska	Západné Slovensko	Vzhodna Slovenija
Millió euro	10 031	6 830	30 297	22 510	15 944
Millió PPS	17 048	6 189	44 587	33 300	19 176
Egy főre jutó GDP, euro	10 100	24 000	10 600	12 200	14 700
Egy főre jutó GDP, PPS	17 100	21 700	15 600	18 100	17 700
Bruttó hozzáadott érték, millió euro	8 504	6 178	25 854	20 363	13 907
ebből:					
mezőgazdaság	517	263	1 463	898	608
ipar	3 749	1 171	5 570	7 460	4 490
ezen belül: feldolgozóipar	3 496	944	4 425	4 921	3 619
építőipar	344	583	1 336	1 712	910
szolgáltatások	3 894	4 161	17 486	10 293	7 900

Mezőgazdaság, 2010

A gazdaságok főbb jellemzői

Megnevezés	Nyugat-Dunántúl	Burgenland	Kontinentálna Hrvatska	Západné Slovensko	Vzhodna Slovenija
Gazdaságok száma	178 870	61 110	8 040	8 170	52 650
ebből: jogi személy	1 760	1 150	150	930	140
Foglalkoztatottak száma, fő	44 350	6 050	145 870	24 880	54 510
Egy gazdaságra jutó foglalkoztatott, fő	1	1	1	3	1
Termelési érték, ezer euró	613 254	434 831	1 788 274	973 348	654 275
Egy gazdaságra jutó termelési érték, euró	9 998	10 035	54 083	119 137	12 427

A földterület művelési ágak szerint

(hektár)

Művelési ág	Nyugat-Dunántúl	Burgenland	Kontinentálna Hrvatska	Západné Slovensko	Vzhodna Slovenija
Szántó	452 010	156 320	857 350	735 640	140 030
Konyhakert	1 610	270	2 550	400	730
Ültetvények	13 270	14 360	40 120	11 910	16 900
ebből: gyümölcsös	5 420	1 050	23 350	4 740	7 140
Szőlő	4 360	13 120	15 720	6 160	9 530
Faiskolák	1 080	120	380	310	220
Egyéb ültetvény	2 410	70	680	0	0
Gyep	57 480	16 940	195 600	64 230	181 420
Mezőgazdasági terület	524 370	187 890	1 095 630	812 180	339 090
Erdő	226 830	45 540	72 330	9 420	231 420
Termőterület	751 200	233 430	1 167 960	821 600	570 510
Művelés alól kivett	76 820	11 960	55 080	15 760	29 190
Összesen	828 020	245 380	1 223 030	837 350	599 690

Az állattartás főbb jellemzői

Megnevezés	Nyugat-Dunántúl	Burgenland	Kontinentálna Hrvatska	Západné Slovensko	Vzhodna Slovenija
Állattartó gazdaság	36 620	2 400	158 190	5 220	42 430
Állattartó gazdaságok aránya, %	59,9	29,9	88,4	63,9	80,6
Összes állatállomány számosállat egyenértékben ^{a)}	250 790	43 650	901 350	318 640	374 290
Egy gazdaságra jutó állatállomány számosállat egyenértékben	4	5	5	39	7
100 hektár mezőgazdasági területre jutó:					
szarvasmarha	19	11	42	23	95
sertés	49	33	134	47	96
tyúkféle	11	3	11	9	12

a) 500 kg élőszúlyú állat vagy állatcsoport.

Turizmus, 2012

Megnevezés	Nyugat-Dunántúl	Burgenland	Kontinentális Hrvatska	Západné Slovensko	Vzhodna Slovenija
Szálláshelyek összesen^{a)}					
Férőhelyek száma	56 847	27 875	29 724	47 291	39 177
Vendégek száma	1 477 901	850 474	1 266 494	719 242	1 207 526
ebből: belföldi	858 463	695 971	399 722	458 589	615 540
külföldi	619 438	154 503	866 772	260 653	591 986
Vendégéjszakák száma	4 649 091	2 617 668	2 328 055	2 593 816	4 074 219
ebből: belföldi	2 469 603	2 095 789	857 735	1 574 166	2 156 034
külföldi	2 179 488	521 879	1 470 320	1 019 650	1 918 185
Átlagos tartózkodási idő	3,1	3,1	1,8	3,6	3,4
ezen belül: belföldi	2,9	3,0	2,1	3,4	3,5
külföldi	3,5	3,4	1,7	3,9	3,2
Ebből: szálloda típusú egységek^{b)}					
Férőhelyek száma	33 115	15 470	13 831	21 426	18 793
Vendégek száma	1 286 931	710 725	920 946	528 017	811 429
ebből: belföldi	725 828	587 030	285 567	307 975	356 654
külföldi	561 103	123 695	635 379	220 042	454 775
Vendégéjszakák száma	3 986 452	2 009 106	1 572 976	1 663 944	2 716 947
ebből: belföldi	2 105 869	1 603 641	519 896	829 703	1 260 221
külföldi	1 880 583	405 465	1 053 080	834 241	1 456 726
Átlagos tartózkodási idő	3,1	2,8	1,7	3,2	3,3
ezen belül: belföldi	2,9	2,7	1,8	2,7	3,5
külföldi	3,4	3,3	1,7	3,8	3,2

a) Kereskedelmi szálláshelyek és nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyek együtt.

b) Szállodák és panziók együtt.

Megjegyzések

A százalék- és viszonyszámokat a kerekítés nélküli adatokból számítjuk.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történik, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.

A népességre vetített mutatókat lakónépességi adatok alapján számítottuk.

Adatok forrása: Magyarország, Ausztria, Horvátország, Szlovákia és Szlovénia statisztikai hivatalainak népszámlálási adatai, valamint az Eurostat regionális adatbázisa.

Jelmagyarázat

– = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.

0 = a mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan](#)

ISBN 978-963-235-372-2

kommunikacio@ksh.hu

info.gyor@ksh.hu

Telefon: (+36-96) 502-400